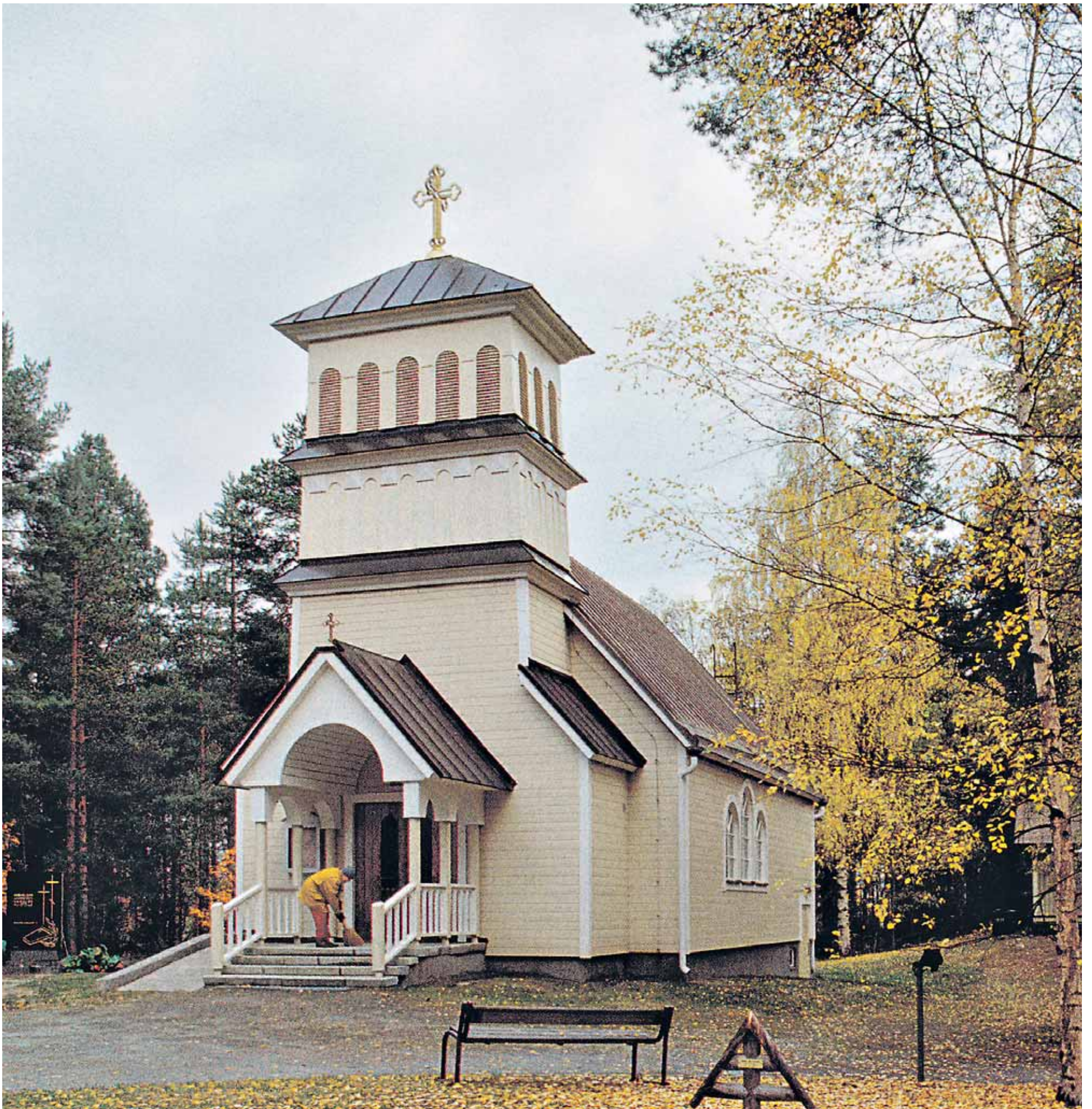

Paimen~Sanomat

Oulun ortodoksisen hiippakunnan seurakuntien tiedotuslehti

Elokuu 2010 Nro 4 (168)

Kirkon syyskausi

Jumalanäidin suojeluksen kirkko Sotkamossa. Kajaanin seurakunnan tarkastus 17.-19.9.2010.
Valokuva: Topi Ikäläinen.

**Tässä
numerossa:**

s. 2
+Johannes
In Memoriam

s. 4
Kirkkopäivät
Joensuussa

s. 6
Kirkollisesta
kasvamisesta

s. 7
Kuola kirkollisena
matkakohteena

Esipaimenen sana

Metropoliitta Johannes

– In Memoriam

Emeritus arkkipiispamme, Nikean metropoliitta Johannes, kuoli Turussa 1.heinäkuuta 2010. Korkea ikä ja sen mukanaan tuomat vaivat eivät himmentäneet älyn terävyyttä aina viime hetkeen saakka.

Metropoliitta Johanneksesta tuli ortodoksi vuonna 1966, aikana jolloin ortodoksisen kirkkoon liittyminen oli harvinaista ja luterilaisen kirkon papistosta vielä harvinaisempaa. Leikekirjaan aikanaan liimattu pieni sanomalehtiutinen pohdiskelee teemaa ”Hiljainen mies Turusta”. Loppukaneettina kirjoittaja toivoo, että silloisen Vilho Rinteen laaja kokemus ekumeenisella kentällä kääntymyksen myötä palvelisikin nyt entistä paremmin kirkkojen yhteyden asiaa. Tämä hiljainen toive toteutui kirjaimellisesti.

Ortodoksisen kirkkoon nyt liittynyt ja pian arkkimandriitaksi ylennetty Johannes siirtyi Kreikan Thessalonikiin jatko-opintojen pariin. Arkkimandriitan ura oli nopea ja nousujohtoinen. Suomen ortodoksisessa kirkossa oli pitkään etsitty seuraajaa Helsingin iäkkäälle piispa Aleksanterille. Hän kuoli syksyllä 1969 ja kesällä apulaispiispaksi valittu Johannes valittiin lähes yksimielisesti hänen paikalleen. Kirkkokunnan jäsenten oli jo vaikea pysyä mukana tapahtumien kiivaassa tahdissa. Lapsensa luterilaiseksi kastaneet Karjalan ortodoksit olivat ihmeissään siitä, että heillä nyt oli luterilaisesta kirkosta ortodoksisuuteen siirtynyt pappismies piispana.

Rajakarjalaisten edustaja kertoi lehdessään ajan tuolloisista tunnoista: - Saimme piispaksi ruotsin, mutta hyvä ruotsin. Ruotseiksi karjalaiset nimittivät luterilaisia. Ortodoksisen kirkkoon liittyminen oli kirkkokunnan perusväestölle edelleen ihmettelyn aihe ja oma kirkko ymmärrettiin vain karjalaisten, venäläisten ja kreikkalaisten asiaksi.

Esipaimeneksi nimitetystä Johanneksesta tuli nopeasti keskeinen vaikuttaja niin Suomen kirkossa kuin koko ortodoksisessa maailmassa. Hän iloitsi voidessaan nyt pitkän valmistusajan jälkeen olla ortodoksi ja pystyessään vaikuttamaan kirkon elämään. Johannekselle ortodoksisuus ei ollut taakka eikä häpeilyn aihe. Kirkon teologiaa ja historiaa hyvin tunteneena hän pystyi perustellusti tuomaan esille kirkkonsa näkemykset sen asioista. Pitkään koulumaailmassa vaikuttaneena hän oli hionut sanottavansa yksinkertaiseksi ja ymmärrettäväksi. Esipaimen oli kiinnostunut ihmisistä ja osasi kuuntelemisen taidon. Älykkäänä ihmisenä hän ymmärsi nopeasti asian ytimen ja oman mielipiteensä muodostettuaan ja sen perusteltuaan hänen oli myös äärimmäisen vaikea luopua oikeaksi tuntemastaan kannasta.

Johannes syntyi Turkuun suomalaiseen virkamiesperheeseen. Isoäidin kautta hän kiinnostui ruotsin kielestä sekä ruotsalaisesta kulttuurista ja omaksui sen itselleen. Ortodoksisuuden myötä syttyi myöhemmin rakkaus Kreikkaan ja sen kansaan. Sitä vastoin kirkkokunnan oman perusväestön slaavilaistaustainen ja karjalaisen hengen kyllästävä elämä ja ajattelu jäivät hänelle lopulta vieraaksi.

Neuvostoliiton hajoaminen antoi mahdollisuuden Viron itsenäistymiselle. Nyt myös maan ortodoksit halusivat järjestää kirkkonsa hallinnon miehitystä edeltäneeseen tilanteeseen. Silloinen arkkipiispa Johannes kanto raskaan vastuun Viron kirkon itsenäistymisprosessissa ja puolusti voimakkaasti ortodoksien oikeutta kansalliseen kirkkoon. Koko ortodoksisesta maailmaa vavisuttanut tapahtumien ketju saatiin käytyä läpi myönteiseen lopputulokseen. Vastuunkantajalle Johannekselle taas Venäjän kirkko ei antanut tapahtunutta anteeksi.

Suomen ortodoksinen kirkko on historiansa aikana julkisuudessa profiloitunut pitkälle arkkipiispojensa kautta. Persoonina ja henkilöinä esipaimenet erosivat kirkkolaiavaa aallokoissa ohjatessaan suuresti toisistaan. Suurella kunnioituksella, kiitoksella ja rakkaudella heitä kuitenkin muistetaan. Edesmenneiden Hermanin ja Paavalin joukkoon liittyy nyt Turun ortodoksisen hautausmaahan kätetty esipaimen Johannes.

Olkoon hänen muistonsa ikuinen!

Panteleimon

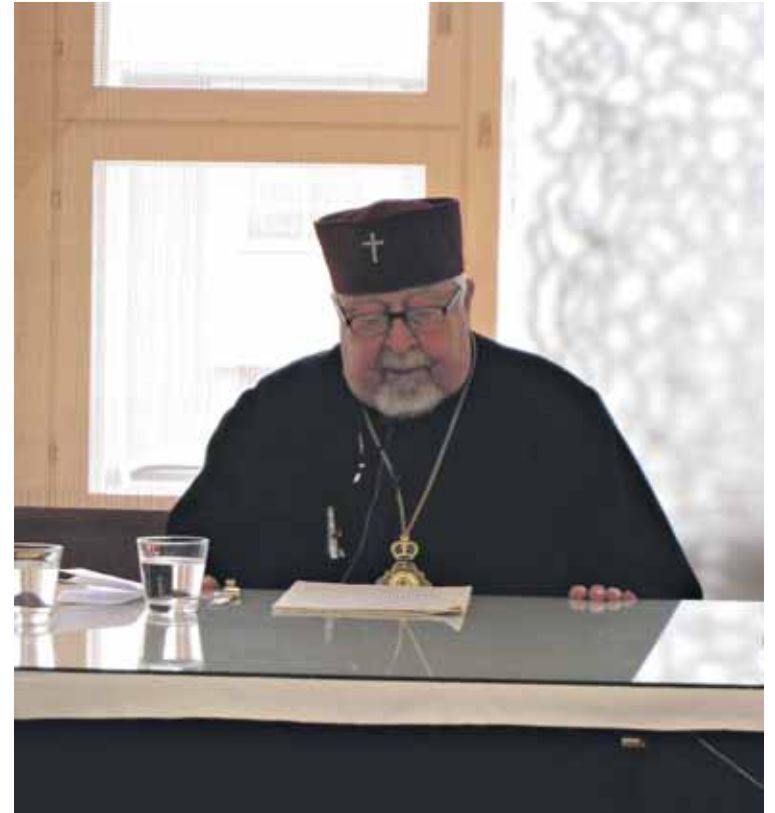
Metropoliitta Panteleimon

His Eminence Metropolitan John of Nicea (1923-2010) passed away in the Lord on 1st of July 2010. He served Finnish Orthodox Church as a Bishop of Lapland (1969-1970), Bishop of Helsinki (1970-1972) Metropolitan of Helsinki (1972-1987) and Archbishop of Karelia and all Finland (1987-2001). After retirement he was appointed to the senior see of Nicea by the Ecumenical patriarchate. H.E. John was the first highly educated Orthodox hierarch and international figure in Finland.

Eternal remembrance!

Emeritus arkkipiispa Johanneksen muistolle (1923-2010)

Nikean metropoliitta ja emeritus arkkipiispa Johannes luennoimassa Oulussa 19.3.2009. Kuva: Jukka Mäntymäki.

Kajaanin ortodoksisen seurakunnan elämässä äsken kuolonuneen nukkuneella emeritus arkkipiispalla Johanneksella oli 1970- ja 1980-luvuilla erityisen merkittävä asema ja merkitys. 1970-luvun alkupuolella Kainuussa herännyt ekumeeninen toiminta, joka paljossa keskittyi Mieslahden Kristilliseen Kansanopistoon, sai silloisesta Helsingin metropoliitista pätevän ja sivistyneen teologisen luennoitsijan ja arvostetun ortodoksisen kirkon asiantuntijan.

Hänen puheenvuorojaan ja luentojaan kuunneltiin suurella mielenkiinnolla ja hänen antamansa lehtihaastattelut olivat aina harkittuja ja sisältörikkaita ja ennen muuta perustuivat tosiasioitten hyväle tuntemukselle.

Ekumeenisten tilaisuuksien ohella hän vieraili varsin usein Kainuussa, milloin Kuivajärven proasnikassa, milloin tärkeitten kunta- ja yritysvierailujen merkeissä. Erityisen suuresti hänen käyntejään arvostettiin Kainuun prikaatin ja Kainuun rajavartiostossa. Komentajien ja johtavien upseerien kanssa käydyt keskustelut olivat nimenomaan kainuulaiselle osapuolelle tärkeitä, koska piispavieraan erinomainen yleismaailmallinen asiantuntijuus ja aivan erityisesti kirkollisten tilanteitten,

painotteiden ja virtausten tuntemus rakentui sille tärkeälle yhteydelle, jota hän toteutti Ekumeenisen patriarkaatin arvostettuna ortodoksiteologina kansainvälisissä Kirkkojen Maailmanneuvoston kokouksissa ja niiden valmisteluissa. Näistä teemoista hän luennoi mm. Kainuun Opiston tiloissa (Nairobin kokous). Kainuuseen suuntautuneiden matkojen ohjelmistossa oli usein myös osallistumisia arvokkaiisiin kulttuuritilaisuuksiin, kuten mm. Suomen Kansallisoopperan ikimuistoiseen *Aarre Merikannon* Juha-oopperaan esitykseen Suomussalmella. Lukuisat kesäiset vierailut kainuulaisittain keskeisten vaikuttajien kodeissa ja kesäpaikoissa lujittivat ortodoksisen kansankirkomme arvostusta. Eräs merkittävimmistä tällaisista matkoista tapahtui 1980-luvun alkupuolella silloisen Kajaani Oy:n tehtaalle ja sieltä yhtiön hienolle kesäpaikalle savusaunaan henkilöstöpäällikön *Pertti Luodon* ja hänen puolisonsa johdolla.

Eläkkeelle jäätyään hänelle suotiin hyvin arvostettu Nikean metropoliitan titteli. Arkkipiispa Johanneksen kansainvälistä ja valtakunnallista kirkollista merkitystä ekumeenikkona, yhteiskuntasuhteiden taitavana luojana ja ennen muuta poikkeuksellisen sivistyneenä humanistina, pedagogina ja Bysantin hienostunutta teologista perinnettä tunteneena ja sisäistäneenä

Kajaanin Kristuksen kirkastumisen kirkon sisäänkäynnin yläpuolelle kuvattujen kilvoittelijoitten, terapeutti-isien ryhmään on kuvattu myös 1938 kuollut athokselainen pyhittäjänsä Siluan. Hänen elämänsä ja hengellistä vaikutusta käsittelevä arkikimandriitta Sofrinoksen teos on 2005 ilmestynyt suomeksi Valamo kirja-kerhon julkaisusarjassa. Ortodoksinen kirkko muistaa häntä syyskuun 24. päivänä.

Pyhittäjä Siluan jatkaa niiden hengellisesti merkittävien isien sarjaa, jotka ovat toteuttaneet niin omassa rukouskilvoituksessaan kuin ihmisten kohtamisessa sitä varhaisimman kristillisyyden ihannetta, jossa ihminen kohdattiin myös hengellisessä todellisuudessa kunnioittaen ja kokonaisvaltaisesti.

Tällaisen hengellisen lähestymistavan tarve on todella suuri, sillä vuosisataiset lainomaiset, ulkokohtaiset, ritualistiset

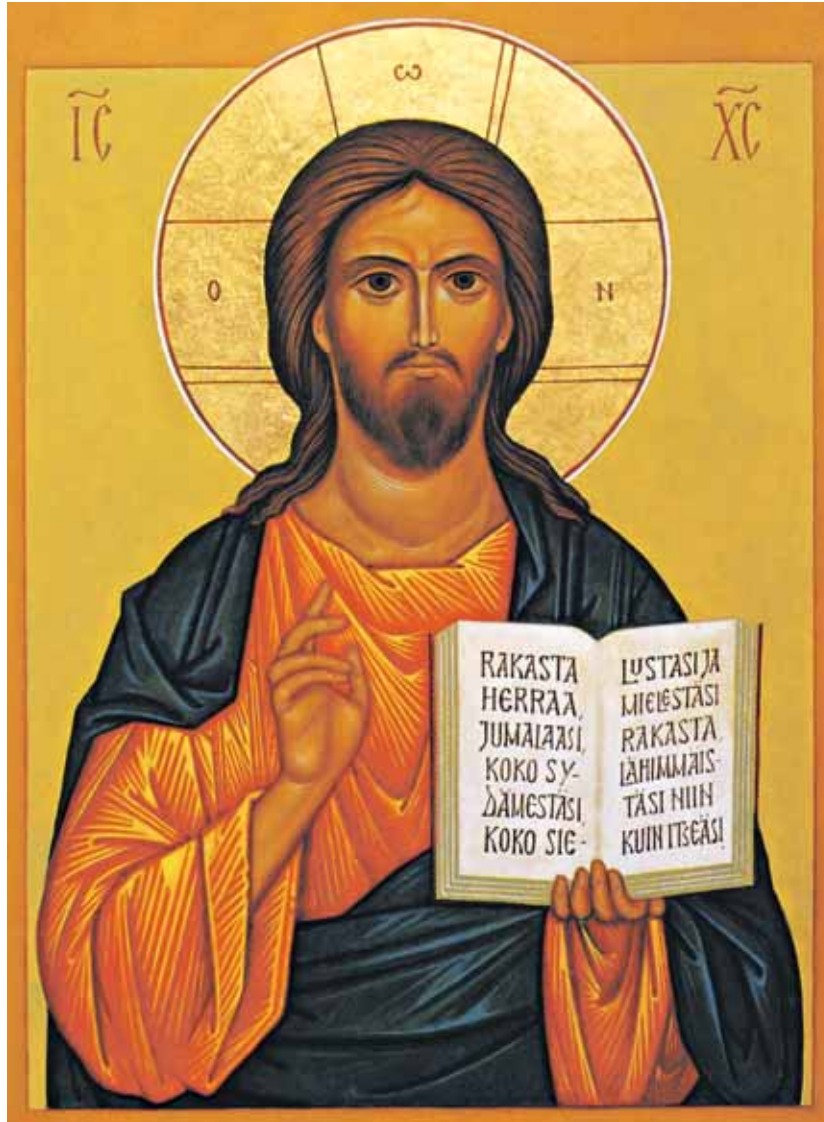
miehenä ei varmaankaan vielä kyetä kirkkokuntamme nykytilanteessa edes rehellisesti ja avoimesti arvioimaan. Kun hänelle läheinen, nykyinen Helsingin metropoliitta Ambrosius johdatteli Oulun hiippakunnan kaudellaan kirkkoherroja Unkariin, Syyriaan, Vatikaaniin ja Englantiin, niin kaikissa näissä kohteissa tunnettiin suomalaisista teologeista ja ekumeenikoista useimmiten vain esipaimen Johannes. Arkkipiispa Johannesen teologinen tie kulki merkittävän englantilaisen teologin Newtonin kautta ortodoksinen kirkkoon. Siirtyminen tapahtui sivistyneen hienostuneesti. Yhteydet luterilaiseen enemmistökirkkoon pysyivät veljellisinä ja hyvinä, vaikka hän saattoi viileän analyttiseen tyyliin eritellä reformaation ja bysanttilaisen teologisen ajattelun eroavuuksia.

Suomen ortodoksinen kirkko menetti emeritus arkkipiispa Johannesessa poikkeuksellisen sivistyneen, henkevän ja lahjakkaan ihmisen. Hänen henkinen ja älyllinen vaikutuksensa tulee kuitenkin näkymään vielä pitkään paikalliskirkossamme, jossa slaavilaisen sentimentalismien ja etnisen hengellisyyden juuristo on imeytynyt hyvin syväälle.

Anna, Herra, ikuinen rauha autuaalliseen kuolonuneen nukkuneelle esipaimen Johanneselle.

Isä Pentti Hakkarainen

Torjutut tunteet

Kristus Kaikkivaltias. Ikonin on maalannut Petros Sasaki (k. 1999) ns. Evakko-Kristus –mallin mukaan. Kuva: Reijo Marjomaa.

perinteet ovat hämähäyttäneet suuresti myös ortodoksinen kirkkoon kuuluvien ihmisten Jumalan ja ihmisen kohtaamisen mieltämistä.

Tilannetta on pahentanut länsimaisen yhteiskuntamme yksilökeskeisyyden yliarvostaminen, yhteisöllisyyden hämartyminen ja aivan erityisesti mielikuvakeskeisen ajattelutavan yleistymisen. Sisäinen turvattomuus ja emotionaalinen ahdistuneisuus ei johda lumetodellisuudessa elämäänsä suorittavaa ihmistä sisäisen, persoonallisen minuuden rehelliseen ja aitoon tarkastelemiseen vaan kohdentuu huoleksi omaisuudesta, rahasta, yhteiskunnallisesta asemasta ja menestymisestä. Oma elämää tärkeämmäksi koetaan kootun varannon määrän kasvattaminen. Ihmisestä on tullut taitava välineellistäjä ja tämän pelottavan, turvattoman verkoston ilmauksena ovat läpi vuorokausien avoinna olevat kännykät ja viestimet. Kuvitteleminen olevalle hyvin sopeutuvia, joka paikasta tavoitettavia ja kaikkialla läsnä olevia. Todellisuudessa olemme kadottaneet rikkaan minuutemme ja elämästämme on tullut lyhytjänteistä, ailahtelevaa, esineellistävä, muita hyväksikäyttävää ja tunneköyhää. Läheisimpiäkin ihmisiä suhteita hallitsevat kylmyys, myötäelämisen puuttuminen, koska emme tunne myönteistä kiintymystä ketään kohtaan.

Vain minua hyödyttävät ihmiset voivat hetken olla tärkeitä, imartelen ja ihailen heitä, mutta varon tarkoin laskemasta heitä liian lähelle.

Isä Siluanissa on jatkumolle Lähi-idän terapia-isien maailmalle, jossa ihmisen hengellisessä etsinnässä ja kilvoittelussa oivallettiin sanojen takaisen keho- ja solumuistin merkitys. Juuri nämä isät oivalsivat, miten minävaurioisen ihmisen tunnistamisessa on vaikeaa se etteivät ongelmat ole niinkään älyllisillä, teoreettisilla elämän tarkastelun, vuoropuhelun, keskustelun alueilla, koska ihminen on taitava peluri ja manipuloija juuri näillä alueilla, vaan sosiaalisen kanssakäymisen, myötäelämisen todellisuudessa. Kun ihmiseltä puuttuu myönteinen itsetunto ja -luottamus eli solumuistin tärkeimmät konkreettiset elämäntäjäneet tuntemukset, hänen on mahdotonta ymmärtää sitoutuneen rakkauden, hoivan ja myötä-elämisen merkitystä. Askeetti-isien tekstit ovat täynnä havaintoja äärimmäisen herkästi loukkaantuvista kristityistä, jotka olivat eläneet varhaisimman lapsuutensa rakkauttomuuden, turvattomuuden ja armottoman ehdollistamisen maailmassa. Terapia-isät näkivät, miten juuri heistä tuli kristittyinä kovia tapahurskauden, muotojen ja käytänteiden vaalijoita. Armahtavan Jumalan sijaan he

paloivat halusta seurata pelottavaa, tuomitsevaa Jumalaa, joka tarkoin seuloa syntiset, saastaiset ja kadotetut pelastetuista.

Hyvin tehtyjen mainosten, pelien ja jännityksen maailma vaikuttaa syvästi modernin ihmisen käytökseen. Se muodostaa myös haasteen kristillisille yhteisöille, joissa niin usein sisäisesti hylätyt, mutta käytökseltään taitavat mielipiteiden muokkaajat saavat helposti jalansijaa. Mitä vähemmän turvallista, hoitavaa, hyvällä tavalla aikuista ihmisyyttä on sisällytetty varhaisimpaan lapsuuteemme, sitä tietoisemmin meitä käyttävät hyväkseen luontevat, hyvin esiintyvät ja käyttäytyvät aivan tavalliset ihmiset. He ovat sosiaalisesti lahjakkaita, mutta syvimmältään kätkeytyneen vihan ja raivon vankeja. Loputtomat pelit, keinotodellisuuden kaipaus ja haluttomuus pettymysten, vastoinkäymisten myönteiseen, kasvattavaan kohtaamiseen pitää yllä varautunutta asennetta myös syvempää hengellisyyttä kohtaan. Uskonnon on oltava iloisten symppisten, kivojen pintatunteiden lumoa. Siksi ortodoksinen kirkon rikas symboliikka voi muodostua ansaksi silloin, kun ihminen tietoisesti kieltäytyy tuomasta itseään, toinen toistan ja koko elämänsä ihmistarastavan Jumalan yhteyteen.

Isä Pentti Hakkarainen

Haettavaksi julistetaan

Kajaanin seurakunnan kirkkoherran työsopimus-suhteinen toimi

Hakijan tulee täyttää ortodoksinen kirkon kirkkojärjestyksen 132 §:n mukaiset kelpoisuusehdot. Palkkaus määräytyy ortodoksinen kirkon työehtosopimuksen mukaisesti. Toimi sijoittuu vaativuusryhmään 10, jonka peruspalkka on tällä hetkellä 3048,26 euroa kuukaudessa. Tämän lisäksi maksetaan henkilökohtaiseen suoriutumiseen perustuvaa palkanosaa, jonka suuruus on 35 prosenttia peruspalkasta.

Kirkkoherran toimi täytetään 1.1.2011 alkaen.

Hakemukset, joista käy ilmi asianmukainen koulutus, tulee osoittaa ja toimittaa Oulun hiippakunnan piispalle, metropoliitta Panteleimonille (Nummikatu 30 B 16, 90100 Oulu) viimeistään 30.9.2010.

Oulussa 16.8.2010

Oulun metropoliitta
Panteleimon

Paimensanomien ilmestyminen muuttuu

Paimensanomien ry:n hallitus on päättänyt, että vuonna 2011 Paimensanomien ilmestyy vain neljä kertaa, johtuen lähinnä kohonneista postituskuluista.

Tämän käsillä olevan numeron 4/10 jälkeen Paimensanomien ilmestyy seuraavan kerran joulun alla. Seuraavan numeron aineisto toimitussihteerille viimeistään ti 30.11.2010.

Paimensanomien

Kirkkopäivät Joensuussa – Ortodoksisen identiteetin vahvistamista ja luomakunnan pyhydestä todistamista

Ortodoksisen kirkkopäiviä vietettiin alkukesän lempessä säässä Joensuussa 11.-13.6.2010. Kirkkopäivien pääteemaksi oli valittu Kirkko – luomakunnan toivo. Aihepiiri oli oivallisesti valittu, sillä se itsessään kertoo ortodoksisen kirkon suhtautumisesta aineelliseen todellisuuteen Jumalan pyhyden läsnäolon paikkana. Näkyvän ja näkymättömän maailman välinen raja on "veteen piirretty viiva". Jumala loi koko luomakunnan, ei vain ihmiset, oman kunniansa ilmaukseksi. Ihminen on monin tavoin epäonnistunut tehtävässään varjella luomakuntaa (vrt. 1. Moos.2:15). Tämä näkökohta korostui kirkkopäivien ohjelmassa.

Kirkkopäivien päävieras oli Konstantinopolin, Uuden Rooman arkkipiispa ja ekumeeninen patriarkka Bartolomeos. Oman patriarkan saaminen mukaan oli osoitus patriarkaattimme ja paikalliskirkkomme välisistä läheisistä suhteista. Kiinnitin huomiota siihen, miten rakastettavasti patriarkka suhtautui päivillä kohtamiinsa ihmisiin. Patriarkan isällisestä lämmöstä sai osansa yhtä hyvin pieni ja suuri, varakas ja vähävarainen, korkeassa asemassa oleva kuin tavallinen kadun- tai kyläraitintallaaja. Samoin suomalaiset perusortodoksit kohtasivat patriarkansa lämmöllä ja kunnioituksella.

Patriarkan valtuuskuntaan kuuluivat Euroopan kirkkojen konferenssin (EKK) vaikutusvaltainen puheenjohtaja Ranskan metropoliitta Emmanuel ja yksi aikamme johtavista ekklesiologian eli kirkko-opin asiantuntijoista Pergamonin metropoliitta Johannes sekä Iconiumin metropoliitta Theoleptos. Patriarkan seurueeseen kuuluivat myös patriarkan pyhän Georgios Voittajan katedraalin kirkkoherra arkkimandriitta Athenagoras ja arkkidiakoni Theodoros.

Aleksandrian patriarkaattia kirkkopäivillä edusti Mwansan metropoliitta Hieronymos Tansaniasta. Viron veljeskirkkoa päivillä edusti Suomessa pi-

Jumalallinen liturgia. Patriarkka Bartolomeos toimitti yhdessä arkkipiispa Leon sekä kotimaisten ja ulkomaisten piispjen ja pappien kanssa liturgian Joensuussa 13.6.2010. Kirkkokansaa oli läsnä tuhatmäärin, mikä on harvinaista pienen paikalliskirkkomme elämässä. Valokuva: Timo Mertanen.

detty Tallinnan ja koko Viron metropoliitta Stefanos yhdessä Pärnun piispa Aleksanderin ja Tarton piispa Elijahin kanssa.

Moskovan patriarkaatin edustajana päivillä oli suomalaisten vanha tuttu rovasti Bogdan Soiko Pietarista.

Ihminen luomakunnan eheyden vaalijana

Kirkkopäivillä pidetyissä puheissa ja esitelmissä korostui ajatus siitä, miten koko luomakunta on kutsuttu Jumalan siunauksen välikappaleeksi ja Jumalan pyhyden kokemisen paikaksi. Päivien pääesitelmässä patriarkka Bartolomeos korosti kolmea seikkaa:

(1) Ensimmäinen ortodoksisen teologian vahvuus on ortodoksisen teologian käsitys ihmisestä persoonana. Tällä teologisella ajattelulla on syvät juuret traditiossamme, joka ymmärtää Jumalan Kolminaisuutena eli niin sanoaksemme persoonien yhteisönä. Ihminen, olemassa olevana todellisuutena, voi olla persoona vain eläessään vapaana. Vain sellaisissa olosuhteissa, joissa kaikki mahdollisuudet ovat tietoisien valinnan ulottuvilla, ihminen voi muuttaa itsensä ja ympäristönsä taivaallisen valtakunnan eläväksi kuvaksi. Ihmissytemme tulee ilmi vapaasti toteutuvassa suhteessamme toisiinsa. Persoona toteutuu vapaassa

yhteydessä, jossa erilaisuus ja ainutlaatuisuus nähdään ihmisen perusolottuvuuksina.

(2) Persoona-käsityksen ohella ortodoksinen teologia tuo toisen vahvuuden. Se on ortodoksisen kristillisyyden olemus elämäntapana, jossa on syvä ja suora yhteys dogman ja praksiksen, uskon ja elämän välillä. Tämä elämän ja uskon yhteys merkitsee sitä, että ikuisten arvojen totuus tulee ilmi, kun ne koetellaan kokemuksellisenä voimana – niin kuin eletään pyhien yhteydessä. Niiden totuutta ei perustella abstrakteista ideologisista käsitteistä laadituilla säädöksillä – jotka on seipetty norsunluutorissa. Vielä uskontunnustuksen ja elämän yhtäläinen tärkeys viittaa pyhään traditioon sen kokemuksen elävänä jatkuvuutena, jossa ihminen henkilökohtaisesti kohtaa Jumalan.

(3) Kolmanneksi ortodoksinen kristinusko ymmärtää koko luomakunnan – sekä ihmisen että luonnonympäristön – sisäisen luonteen sen eheyden mukaan, joka siinä alun perin on ja jota se mahdollisuutena aina kantaa. Luomakunnan sisäinen luonne heijastaa sen kokonaista, yhdistynyttä eheyttä, jota langenneen ihmiskunnan hajottava toiminta on horjuttanut. Siksi kaiken luodun pelastus voi tulla vain sen oman luontaisen sopusoinnun palauttamisesta, jota Jumalan val-

takunta nimenomaan ilmaisee. Mutta tätä kolmatta käsitettä haluaisimme laajentaa suhteessa luomakunnan eheyteen.

Tiivistetysti sanottuna patriarkka halusi edellä korostaa, että mikäli haluamme muuttaa maailmaamme meidän täytyy ensiksi olla persoonina vapaita kaikesta sellaisesta joka ihmistä kahlehtii ja orjuuttaa. Jos haluamme eheyttää luomakuntaa, meidän itse täytyy olla eheitä ihmisiä. Todellisen persoonallisen vapauden esikuvaksi patriarkka nosti Pyhän Kolminaisuuden, kolmiyheteisen Jumalan. Ihminen Jumalan kuvana on parhaimmillaan eläessään vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa kuitenkin menettämättä omaa yksilöllistä persoonallisuuttaan. Tällainen ihminen on vapaa elämään täydesti Jumalan yhteydessä ja toisten ihmisten kanssa. Hän on myös sinut elinympäristönsä kanssa rakastaen ja vaalien sitä.

Toiseksi patriarkka korosti, että uskon ja elämän, teorian ja käytännön, välillä ei saa vallita ristiriitaa tai epäsuhtaa. Meidän täytyy elää ja toimia kuten pyhä kirkko opettaa.

Kolmanneksi, ihminen on osa luomakuntaa, vaikka on sen eheyttä saastuttamalla ja riistämällä horjuttanut. Luomakunnan eheyttäminen alkaa siitä, että jokainen

palauttaa oman elämänsä sopusointuun luonnon eheyden kanssa jokapäiväisessä elämässään. Tämän näkökohdan ajankohtaisuutta korostaa Suomessa viime vuosina käynnissä ollut keskustelu ihmisen jättämästä hiilijalanjäljestä. Keski-ikäisen suomalaisen elinikänsä jättämä pysyvä jälki elinympäristöönsä on häkellyttävän suuri.

Lisäksi patriarkka painotti, että edellä mainittujen ehtojen täyttyessä, olemme kirkkona oikeutetumpi vaikuttamaan poliitikkojen, yritysmaailman päättäjien ja kaikkien niiden asenteisiin ja arvoihin, joiden ratkaisuilla on globaalia merkitystä luomakunnan tervehdyttämisen kannalta.

Jumalan siunaus ja pyhyden läsnäolo näkyvässä maailmassa

Itse ajattelen patriarkan puheen ajatusten nousevan kirkon yhtäältä liturgisesta elämästä ja toisaalta ihmistuntemuksesta. Miten syvästi kirkon liturgiassa aineellisen luomakunnan pyhyden potentiaalisuus onkaan läsnä. Eukaristiassa tuomme uhriksi Jumalan meille antamat lahjat: leivän ja viinin. Pyhässä kasteessa käytämme vettä: vesi on välttämättömyys ihmisen elintoimintojen ylläpitämisen kanssa, mutta yhtä hyvin kastevesi on edellytys uudelle elämälle Kristuksessa. Siunaamme leipiä, vehnänjyviä, viiniä ja öljyä, noita elämälle välttämättömiä elintarpeita. Pyhitämme veden ja sitä kautta Jumalan siunaus välittyy koko luomakuntaan. Kunnioitamme pyhäinjännöksiä ja ikoneita. Tämän kaiken teemme jotta me ja ympäristömme eheytyisivät, kohoaisivat kohti Jumalaa ja palaisivat takaisin siihen tilaan, miksi Jumala ne alun perin loi. Kirkko myös ymmärtää, että ihmisistä ei voi muuttaa käden käänteensä. Ihminen tarvitsee muuttuakseen ohjausta, esimerkiksi, toisten ihmisten tervehdyttävää läsnäoloa. Näitä ajatuksia pyöritellessä myös isä Pentti ja isä Jarmo Hakkaraisen paljon esillä pitämä ajatus kirkosta terapeutisena yhteisönä avautuu minulle paremmin.

Коhtaaminen. Patriarkan isällisestä lämmöstä sai osansa yhtä hyvin pieni ja suuri. Valokuva: Timo Mertanen.

Jumalanpalvelukset – uskon ykseyden kokemus

Kirkkopäivät huipentuivat jumalanpalveluksiin. Niissä ikään kuin elettiin todeksi se, mistä päivien tapahtumissa oli nähty ja kuultu.

Lauantai-illan suuri ehtoopalvelus oli kirkollisen kulttuurin näkökulmasta erittäin hieno kokonaisuus. Siinä liturginen liike, ikonitaide ja kirkkolaulu kohtasivat mieliin

painuvalla tavalla. Papisto toimitti jumalanpalvelusta vähäleisesti, luontevan arvokkaasti ja musikaalisesti. Valamolaiset ja bysanttilainen sävelmät loivat sopusointuisen musiikillisen mosaiikin ja heijastivat sitä samaa maailmaa, joka massiivisten kirkkojuhlaikoneiden kautta meille välittyi.

Sunnuntaina patriarkan johdolla toimitettu liturgia oli ainutlaatuinen kokemus, sillä meillä Suomessa ei ole totuttu

näin suurimuotoisiin jumalanpalveluksiin.

Lisäksi jumalanpalveluksia toimitettiin pyhän Nikolaoksen ja apostoli Johannes Teologin kirkoissa.

Kirkkolaulu

Kirkkolaulu oli kirkkopäivien ohjelmassa keskeisellä sijalla. On hämmästyttävää, miten pienessä kirkossamme kirkkokuoroperinne on vahvoissa kantimissa. Kirkossamme on kanttoreita, jotka kykenevät organisoimaan valtakunnallisen suurkuoron ja harjoittamaan sen esityskelpoiseen kuntoon. Lisäksi meillä Suomen kirkossa on muutamia todella edustuskelpoisia kuoroja Helsingissä, Turussa ja Tampereella. Itä-Suomen yliopiston ortodoksista kuoroa ja ortodoksista kanttorikuoroa voidaan pitää maamme ainoina ortodoksisina ammatilaiskuoroina. Myös teologian maisteri *Jaakko Olkinuoran* paneutuminen bysanttilaiseen lauluun tullee kantamaan hyvää hedelmää. Hänen bysanttilainen kuoronsa toiminta kirkkopäivillä osoitti, että bysanttilainen laulu sopii myös suomenkieleen ja suomalaiseseen makuun. Kysymys on tottumuksesta.

Kirkkopäivien tulevaisuus

Minulla oli oiva mahdollisuus tavata kanssapalvelijoita ja tuttuja seurakuntalaisia ympäri Suomea ja muualta maailmasta päivien aikana. Paikalliskirkkomme pienuus ikään korostuu tällaisissa suur-tapahtumissa. Vaikka väkeä on

merkittävä vaikutus oman ortodoksisen identiteetin kannalta. Kysymys on siis paljon enemmän kuin vain yhteiskunnallisesta profiloitumisesta. Kysymys on kirkollisesta kasvattamisesta, kasvamisesta ja yhteisöllisestä pyhän kokemisesta. Voi olla, että monille tällaisten kokemusten jälkeen oman kotikirkon tai rukoushuoneen liturgia jäsenyyttä syvemmin omaan elämään.

On myös huomion arvoista, miten kirkkomme piirissä kyetään järjestämään tämän mittaluokan suuria tapahtumia. Myös tällä saralla keskuudestamme löytyy ammattitaitoisia ja osaavia ihmisiä.

Vuoden 2010 kirkolliskokoukselle on jätetty aloite, että kirkkopäivät järjestettäisiin viiden vuoden välein.

Marko Patronen

Vedenpyhitys on osoitus siitä, miten ortodoksit rakastavat luontoa. Valokuva: Timo Mertanen.

Старец Митрополит Иоанн In Memoriam

Минувшим летом скончался один из самых ярких и знаменитых иерархов Финляндской православной Церкви, старец митрополит Никейский и экзарх Вифинии Иоанн. Владыка Иоанн был известен своей широкой эрудицией, заботой об им окормляемом духовенстве и пастве, и своей любовью и лояльностью в отношении к Константинопольскому, Вселенскому, Патриархату.

Митрополит Иоанн (в миру Johannes Wilho Rinne) родился 16 августа 1923 года в г. Турку, в лютеранской семье. В 1948 году он окончил теологический факультет шведоязычного университета города Турку (Åbo

Akademi) со степенью кандидата теологии. Потом молодой Ринне уехал за границу. В 1950 году он окончил англиканский колледж в Великобритании и в 1952—1953 годах обучался по стипендиатской программе в США, где в 1953 году удостоен степени магистра теологии. В 1953—1966 годах Ринне преподавал в ряде школ Финляндии. В 1966 году Ринне был удостоен степени доктора теологии в своей alma mater, Академия г. Турку. Тема его докторской диссертации была понятие о Царстве Божьем у Англиканского архиепископа Вильяма Темпла. Позднее, в 1971 году, епископ Иоанн был удостоен степени доктора теологии и в университете г. Фессалоники, где он занимался каноническим

правом (церковным законодательством).

В 1966 году Ринне был присоединен к Православию. В следующем, 1967, году он был рукоположен во диакона в Стамбуле и в том же году принят в братство монастыря Иоанна Богослова на Патмосе где пострижен в монашество с наречением имени Иоанна в честь св. ап. Иоанна Богослова, и 2 мая 1967 года хиротонисан во иеромонаха и возведен в сан архимандрита. Два года спустя, 26 мая 1969 года архимандрит Иоанн был хиротонисан во епископа Лапландского, викария Карельской епархии. В 1970 года, после смерти престарелого епископа Гельсингфорского Александра (Карпина), епископ Иоанн был избран епи-

скопом Гельсингфорским (Хельсинки), а в 1972 году возведен в сан митрополита. Осенью 1987 года на Поместном соборе Финляндской православной Церкви митрополит Иоанн был избран архиепископом Карельским и всея Финляндии — предстоятелем Финляндской Архиепископии Константинопольского Патриархата. В 2001 году, после 14-летнего своего служения в качестве главы Финской православной Церкви, архиепископ Иоанн ушел на покой. В том же году Константинопольской Церковью он был назначен титулярным митрополитом-старцем Никейским, экзархом Вифинии. Он участвовал, первым финским епископом, в работе Священного Синода

Вселенской Патриархии.

Митрополит Иоанн явился представителем Финской православной Церкви и Вселенской Патриархии в многочисленных экуменических организациях и собраниях. Он также временно возглавлял возобновленную Эстонскую Апостольскую Православную Церковь Константинопольского Патриархата. Старец митрополит Иоанн скончался 1 июля 2010 года в своем родном городе, Турку. Вечная память приснопамятному владыке Иоанну.

Священник
Алексей Шеберг

Liturgia ja kirkollinen kasvaminen

Ortodoksinen kirkkovoosi alkaa bysanttilaisen perinteen mukaisesti syyskuun ensimmäisenä päivänä. Kirkko on pelastuksen arki. Kirkko ei kutsu ihmisiä osallistumaan uskonnollisiin spektaakkeleihin tai hetken elämyksiin. Kirkko kutsuu ihmisiä kantamaan ristiä ja osallistumaan Kirkon näkymättömään taisteluun pahan hengen hajottavia voimia vastaan.

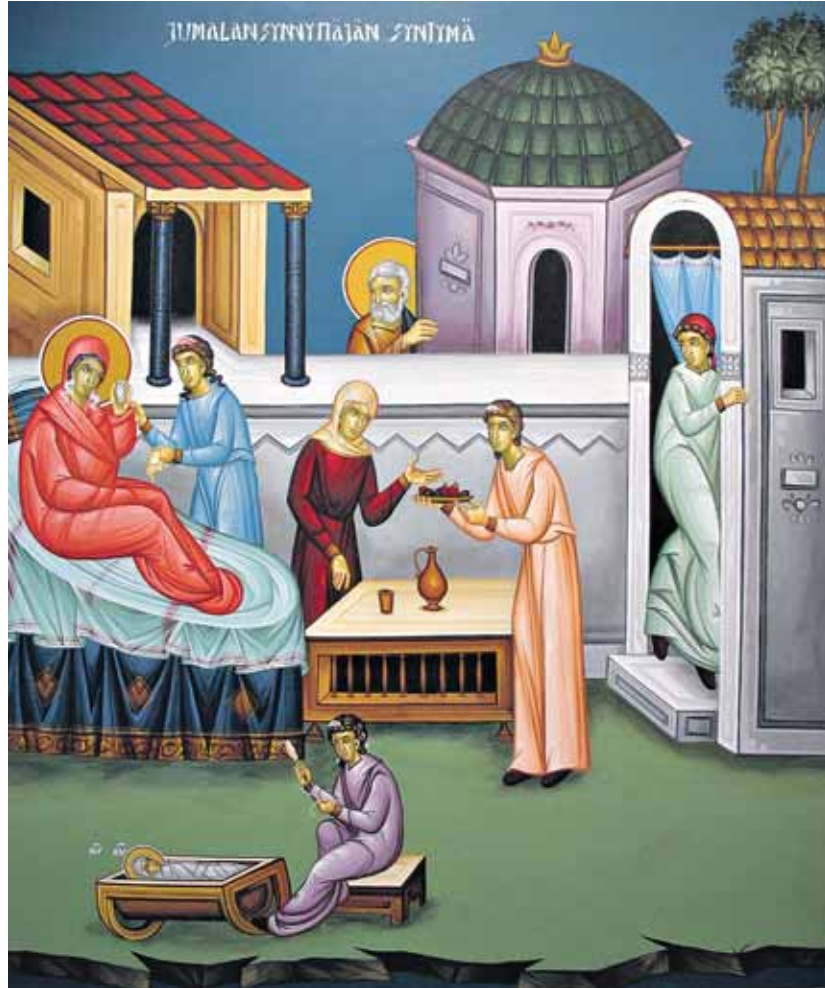
Ihmisiä kutsutaan elämän sisäiseen muuttamiseen. Kirkko on pelastuksen yhteisö, joka kutsuu jäseniään elävään toimintaan ja luovuuteen. Kirkko on Pyhän Hengen jatkuvaa läsnäoloa. Pyhä Henki ohjaa ja opastaa kirkkoa.

Yhteiskuntamme kantaa huolta ihmisen omaisuudesta, mutta ei kannu vastuuta ihmisen persoonasta, hänen hengellisestä hyvinvoinnistaan. Nykyihmiselle on luonteenomaista, että hän omistaa ja käyttää monia asioita, mutta ihmisenä on vähän.

Ihmisen elämisaailma on länsimaaisessa yhteiskunnassa rajattu niin ahtaaksi, että hänen vapautensa typistyy itsekkääksi antautumiseksi ulkonaisen aseman, hyvinvoinnin ja aineellinen omistaminen symboleille.

Ortodoksinen elämä kasvattaa Jumalan ja lähimmäisen tuntemiseen. Pyhä isämme *Johannes Krysostomos* (k. 407) korostaa opetuksissaan, että kirkon pyhät mysteerit ilmaisevat ennen muuta Jumalan rakkauden ja armeliaisuuden ihmisiä kohtaan. Kirkon yhteisöllinen henki edellyttää, että jokaista kirkon jäsentä kohdellaan kanssaihmisinä. Kirkko hylkää uskon, jossa eivät toteudu armeliaisuuden teot. Pyhä *Gregorios Nyssalainen* (k. 394) puolestaan opettaa uskon ja uskon mukaisen elämän läheisestä suhteesta. Hänen mukaansa "hurskauden hyveellä on opilliset ja eettiset kasvot". Siksi kirkon jäsenten on suojeltava ortodoksista uskoa, mutta myös ortodoksista elämää.

Pyhä Johannes Krysostomos tähdentää usein kirkon eukaristisen yhteisön laadullista luonnetta. Kirkko on hänelle paikka, jossa ihmisten pelastuminen tulee täydelliseksi. Kirkko on "hengellinen sairaala", jossa ihmisille palautetaan heidän muinainen kunniansa eli

Jumalanäiti on esimerkki Kristuksessa kasvamisesta. Ikoni: Jumalanäidin syntymä, Kajaanin Kristuksen kirkastumisen kirkko. Valokuva: Reijo Marjomaa.

Jumalan antamat elämän suurenmoiset mahdollisuudet.

Aikamme ihmisten elämää repivät arkisen elämän vaikeudet ja ristiriidat. Monet kirkon jäsenet kyseenalaistavat perinteiset ortodoksiset jumalanpalvelukset. Heidän paikkansa on kirkossa tyhjä. He eivät näe elämällänsä ja kirkon jumalanpalveluksella olevan mitään tekemistä keskenään. Heille on todellisuutta vain elämän kouriintuntuvat asiat kuten raha, yhteiskunnallinen asema ja menestys. Nautinnon ja ulkoisen voiman etsiminen

tekee ihmisissä tyhjiksi kirkon hengelliset arvot.

Uskovien yhteisö tulee kirkkorakennukseen ollakseen kirkko. Ortodoksisessa kirkkorakennuksessa ei toteudu pelkästään rakennustaiteellinen suunnitelma, vaan sen muodossa yhdistyy elämän kulku. Luomattoman Jumalan ja luodun ihmisen elävässä yhteydessä on kirkon sakramentaalisen elämän perusta ja päämäärä. Eukaristinen uhri suuntautuu yksilön tai yhteisön itsekkäitä hankkeita

vastaan. Eukaristia tuomitsee kaiken henkilökohtaisen ja yhteisöllisen elämän, jossa ei toteudu vapaa ja vapaaksi tekevä rakkaus lähimmäisiin.

Kirkon elämä perustuu rukouksen lakiin, ihmisen tapaan ylistää ja palvella Jumalaa. Mutta liturginen elämä on tänä päivänä vieraantunut paitsi teologiasta myös kirkon yksityisten jäsenten elämästä. Liturginen elämä rajoittuu kirkkorakennukseen, mutta sen ulkopuolella sillä ei näytä olevan juuri mitään vaikutusta. Liturgia on

yhteistä rukousta, mutta se on myös diakoniaa ja julistusta. Kirkon elämän päämäärä on muuttumaton.

Kirkon rakkaus edellyttää aktiivista läsnäoloa. Rakkaus on läsnäolevaa. Eukaristinen liturgia on esirukousta, veljellistä rakkautta ja avunantoa. Se tuomitsee sellaisen teologian, joka on välinpitämätön kirkon elämästä tässä maailmassa.

Jumalallinen liturgia välittää ihmisille kirkollisen elämän merkityksen ja tarkoituksen. Pyhä Liturgia auttaa heitä näkemään ja ymmärtämään sekä inhimillisen elämän traagisuuden että kaikille Kristuksessa tarjottavan mahdollisuuden iankaikkiseen elämään. Kirkon pyhät palvelukset ja toimitukset avaavat heille ikkunan hengelliseen maailmaan.

Jumalallinen Liturgia säteilee valkeutta ihmisten elämän väärin valintoihin ja epäonnistumisiin. Liturgia avaa ihmisille Jumalan mittamattoman rakkauden mahdollisuudet. Ihmiselämän epäonnistumiset kasvavat usein ihmisen sisäisestä epäjärjestyksestä ja tuhoavista haluista, jotka heijastuvat koko luomakuntaan. Ihminen hylkää Jumalan ja kieltäytyy hyväksymästä hänen rakkauttaan.

Langenneessa maailmassa vapaus on Jumalan vapauden irvikuva. Jumalan vapaus on ehdoton. Jumalan vapauden jano saa ihmiset kiittämään häntä. Siksi ortodoksinen liturgian kiitosuhurin kantaminen on kirkon hengellistä hengitystä. Bysanttilainen teologia edellyttää ihmisiltä osallistumista uskon salaisuudesta. Pyhien isien teksteissä korostuu ortodoksinen teologia terapeuttisena metodina. Ortodoksinen teologia on parantavaa tiedettä.

Kirkon liturgia ei ole sen vuoksi uskon muodollista opettamista. Se on kirkon toimivaa uskoa. Kasvaminen Jumalan kaltaisuudessa kertoo sellaisesta elämänasenteesta, jossa tapahtuu kirkastumista, eettistä ratkaisuntekoa ja pahuuden vastustamista. Hengellinen kasvaminen edellyttää hyvän tekemistä. Ihminen on todellisesti ihminen ainoastaan Jumalan kuvana. Kukin meistä on ihmispersoonaa siinä määrin, kun hän luo rakkaudessa suhteen Jumalaan ja lähimmäisiin.

Isä Antero Petsalo 60 vuotta

Kiuruveden ortodoksinen seurakunnan kirkkoherra Antero Petsalo täyttää 60 vuotta pyhittäjämarttyyri Andreas Krisiläisen muistopäivänä 17.10.2010. Isä Antero viettää merkkipäiväänsä perhepiirissä. Khronia polla! Monia armorikkaita vuosia! Valokuva: Paimensanomien arkisto.

– Paimensanomien

Isä Jarmo Hakkarainen

Kuola - monipuolista kirkollista elämää

Toukokuun helteiden aikaan vieraili isä Slavan Skopetsin johdolla Lapin ortodoksiseurakuntalaisia Murmanskin ja Kuolan alueella.

Pysähdyimme Venäjän puolella 18 km rajalta, Tsokoljaäärin kohdalle Fofonoff Onttaksen perheen kotipaikalle. Kerroin eri sukujen (Moshnikoffien, Semenoffien, Feodoroffien, Gauriloffien, Sverloffien ja Kiprianoffien) kesäsuinpaikoista rajalta vanhalle rajalle saakka.

Ylä-Tulomalla meitä odotti Zoja Nosova ja kirkon esittelijät. Ylä-Tuloman kirkkoa rakennettiin pitkään lahjoitusvaroin. Viime vuonna syyskuussa kirkko vihittiin Neitsyt Marian syntymän muistolle. Ylä-Tulomaan Patunan kylään suomalaiset rakensivat maantien ja vesivoimalaitoksen vv. 1961-65.

Matka jatkui Murmanskiin. Aamulla vierailimme Murmanskin ja Montsegorskin hiippakunnassa, jossa arkkipiispa Simon otti meidät vastaan. Esipaimen kertoi kirkollisesta toiminnasta mm. nuorisotyöstä ja vankeinhoitotyöstä. He toimittavat säännöllisesti jumalanpalveluksia vankiloissa, joista on tullut paljon aktiivisia ortodokseja kirkon iloksi. Tutustuimme Nikolaoksen katedraalin, mutta viereinen Trifonin kirkko oli remontissa. Päivällä vierailimme Petsamon luostarin podvorissa, jossa pääkirkko on pyhitetty pyhittäjä Feodorit Kuolalaisen muistolle. Podvorissa on useita pieniä toinen toistaan syvähdettävämpiä Karjalan hirsistä rakenteilla olevaa temppeliä. Paikalta löytyy myös kirkollinen matkamuistomyymälä. Tutustuimme Herran kasteen kirkkoon lähellä Aljoshapatsasta. Tämän kirkon viereen on tarkoitus rakentaa uusi katedraali v. 2016 mennessä, jolloin kaupungin perustamisesta tulee 100 vuotta. Iltapäivällä vierailimme lähellä rautatieasemaa sijaitsevassa vanhaan taloon tehdyssä Trifonin pyhiinvaelluskeskuksessa, jossa isäntinä toimivat mm. Sevettjärvellä vierailleet isä Sergei ja maatuska Irina. Meidät otettiin lämpimästi vastaan ja pöydät notkuivat herkullisesta ruuasta. Katri Jefremoffin kanssa lauloimme vanhan koltasaamelaisen laulun. Isä Slava kertoi Rovaniemen Petsamo-salin rakennushankkeesta ja todettiin, että molemmiin puolin rajaa olemme

Petsamon luostarille rakennetaan Murmanskiin podvorია. Rakennustyömaa on valtava. Valokuva: Ritva Naakka.

pyhän Trifonin hengellisiä lapsia. Pyhiinvaelluskeskuksella ja tulevalla Petsamo-salilla on ihmeellisesti samankaltaiset toiminta-ajatukset, aivan kuin Pyhittäjä Trifon olisi asialla.

Matka jatkui saamelaiskylään Luujärvelle, jossa naisväki majoittui perheisiin ja miehet vaatimattomaan majataloon. Aamulla toimitimme kirkon pihalla molebenin ja kylän koiran uskollisesti seurasi meitä. Tutustuimme museoon, jossa oli joitakin tuttuja valokuvia mm. äitini mummon *Domnan* kuva. Museon paikalla on ollut vanha kirkko, johon on pystytetty iso risti. Luujärven kirkkoa esitteli isännöitsijä, valokuvaaja *Vladimir Kuznetsov*. Hän on toiminut aktiivisesti kirkon saamiseksi Luujärvelle.

Vierailimme saamelaisten kulttuurikeskuksessa, jossa oli oppaana uusi johtaja. He esittivät katrillia ym. tansseja, leudeja ja muuta ohjelmaa.

Matka jatkui 30 kilometrin päähän Revdaan, jossa Petsamon siidan väki oli evakossa talvisodan aikaan vuoden 1940 kesään saakka. Yksi evakoista oli matkalla mukana ollut Katri Jefremoff. Revdan kirjastossa piti esitelmän kirjastonjohtaja ja hiippakuntalehden Pravoslavnaja gazetan päätoimittaja. Samassa tilaisuudessa Katri leudasi evakkoaikana syntyneen leudon ja lopuksi esitimme koltaksi laulun. Tutustuimme teofanian kunniaksi pyhitettyyn kirkkoon, jossa kolme naista lauloi akatistosta.

Meidän oli hyvä nähdä kuinka maallikotkin voivat toimittaa esimerkiksi akatistosta esipaimenen siunauksella.

Meillä oli oppaana Revdassa Vladimir Kuznetsov. Hän kertoi Revdan vankilasta, jossa paraikaa vieraili esipaimen Simon. Vangit tekevät kirkolle puutöitä mm. ikonostaasien koristetöitä.

Myöhäisiltapäivällä istuimme jälleen bussiin, jossa takapenkkiäisillä oli aluksi taas jännittäviä hyppäyksiä ennen matkaa Pietarin tietä kohti Montsegorskia. Montse tarkoittaa kaunista kildinin saameksi. Jo 10 kilometriä ennen Montsegorskiin saapumista näkyy kullattu kupoli. Katedraalin kirkkoherra mitrarovasti Ioan otti meidät vastaan

kirkon pihalla. Hän esitteli Kristuksen taivaaseen astumiseksi pyhitettyä katedraalia, joka valmistui 1990-luvun lopulla Montsegorskin Nikkelin kombinaatin lahjoittamin varoin. Patriarkka Aleksei vihki kirkon. Siirryttiin esipaimenen residenssiin illalliselle, jossa jälleen pöydät notkuivat. Nuorin pyhiinvaeltaja Efraim väsyi kesken ruokailun ja isä Ioan isällisesti vei hänet keittiön puolelle emäntien hoivaan. Levättyään Efraim ehti vielä jälkiruualle. Yövyttiin kaupungissa samassa hotellissa, jossa esipaimen *Panteleimonin* kanssa yövyttiin 6 vuotta sitten. Menimme aamulla kirkkoon liturgiaan vähäksi aikaa. Menin kuoroparvelle laulamaan ja tervehtimään kolleegaani, joka on tuttu aikaisemmilta käynneiltäni. Hän puhuu jonkin verran suomea. Aamupalan sijaan olikin runsas lounas ja isäntänä toimi isä Slavan lapsuuden ystävä isä Sergei. Hän oli toimittamassa esipaimen Panteleimonin johdolla Ivalossa liturgiaa saamelaisten kirkkopäivillä viime vuonna. Hitaimpana piispan residenssissä sain kuulla ruuanlaittajien ja tarjoilijoiden esittämän kauniin hengellisen venäläisen lähtölaulun suurimman osan matkalaisista istuessa jo bussissa.

Kotimatka alkoi kohti Kantalahden suuntaa ja kuljimme Imandrajärven rantoja pitkin. Kuljimme Alakurttiin ja huomasiin kartasta koltankielisiä tuntureiden nimiä. Rajan taakse jääneen vanhan Sallan Kairalan kylässä pysähdyimme, toimitimme rukoushetken aurinkoisen luonnon keskellä ja söimme etupäässä venäläisten antamia matkaeväitä. Inkeri Peuna muisteli appeaan, joka oli kotoisin toiselta puolelta järveä, Kuolajärveltä, joka oli vanhan Sallan kirkonkylä. Vanhan Sallan hautausmaalle ei voitu pysähtyä, koska ei ollut Venäjän viranomaisilta saatua lupaa.

Ylitimme Sallan Kellošelän rajan. Vikajärveltä rovaniemeläisiä ja helsinkiläinen Satu haettiin yksityisautoilla ja pohjoisen väki jatkoi matkaa Ivaloon.

Koko matkan ajan meitä suosivat suorastaan kesäiset ilmat. Murmanskissa ollessa tuntui kuin olisimme olleet Itämeren rannalla. Näin saimme nauttia ja ihaila "kuinka moninaiset ovat Sinun tekosi, Herra, Sinä olet ne kaikki viisaasti tehnyt" (Ps 104).

Erkki Lumisalmi

Kostamuksen tsasouna

Kostamuksen kirkkopihahan on äskettäin valmistunut karjalaistyylinen tsasouna Pyhän Kolminaisuuden kunniaksi. Kostamuksessa on perinteisesti vietetty Troitsanpäivää. Kirkkoherrana Kostamuksessa toimii monille suomalaisille tuttu arkkipiispa Nikodim. Kuva: Kurolan albumi.

Arkkipiispa Herman - esipaimen poliittisten myrskyjen keskellä

Itsenäisen Suomen ensimmäinen, Konstantinopolin patriarkaatin isällisessä ohjauksessa toiminut arkkipiispa oli virolaissyntyinen Herman Aav. Hänen toimi piispana vv.1923-1960, ja hän jäi eläkkeelle vasta 80-vuotiaana. Sota-ajat ja siitä seuranneet kirkon hengellisen ja aineellisen elämän jälleenrakentamisen ajat kuormittivat esipaimenen arkea.

Sotien jälkeen maassamme vallitsi venäläisvastainen ilmapiiri, joka heijasteli myös ortodoksisen kirkon elämään. Tämän vuoksi arkkipiispa Herman koetti kaikin keinoin helpottaa kirkollisen elämän uudelleen järjestäytymistä poliittisesti herkässä tilanteessa. Näkyvin toimi oli pappien partojen pois ajaminen. Myös pappiskoulutuksen kehittäminen korkeakoulutasoiseksi oli Hermanille sydämen asia. Hän haaveili Suomen, Viron ja Latvian kirkkojen yhteisestä teologisesta tiedekunnasta. Esipaimenen kuolemasta tulee kuluneeksi ensi vuoden alussa 50 vuotta.

Kirkko poliittisten intohimojen temmellyskenttänä

Venäjällä tapahtunut vallankumous vuonna 1917 syöksi maan sekasortoiseen tilaan, joka heijasteli myös Venäjän keisarikunnan autonomiseen osaan, Suomen suuriruhetinaskuntaan. Anarkian riepotellessa Venäjää, Suomi julistautui 6.12.1917 itsenäiseksi valtioksi. Tälle tielle astuminen ei ollut kuitenkaan mutkatonta. Maamme poliittinen oikeisto- ja vasemmistosiipi ajautuivat nopeasti kärjistyneeseen vastakkainasettelutilanteeseen, jonka seurauksena syntyi Suomen sota 1918. Punaiset ja valkoiset ottivat rajusti yhteen eli suomalaiset sotivat keskenään.

Samaan aikaan, Venäjän uusi kommunistivetoinen johto vaikeutti ortodoksien elämää monin eri tavoin. Kirkollinen elämä joutui erikoisen tien kulkijaksi. Herman Aav (s.1878) vihittiin Venäjän kirkon papiksi vuonna 1904 Latviassa ja suoritti pappispalvelusta kotimaakunnassaan Virossa. Tällä tavoin hän itsekin joutui todistamaan kommunistisen vallan tyranniaa ja vainoa Venäjän kirkkoa kohtaan.

Arkkipiispa Herman ortodoksisen sotilaspapiston kanssa jatkosodan aikana. Kuva: Valamon luostari.

Isä Feodor Iltola

Rovasti *Feodor Iltola* syntyi helmikuussa 1919, jolloin vielä oltiin toipumassa Suomen sisällissodan haavoista. Haastattellessani häntä tätä artikkelia varten hän oli Suomen ortodoksisen kirkkokunnan vanhin elossa oleva pappi. Hän ehti siirtyä tuonilmaisiin ennen artikkelin julkaisua 91-vuotiaana.

Isä Feodorin elämä alkoi kirjaimellisesti keskellä kansojen kuohuntoja. Samaisena vuonna Suomen Tasavalta täytti kaksi vuotta ja maamme sai itsenäisen kadettikoulun, sekä turvallisuuspoliisin. Presidenttinä toimi *K.J.Ståhlberg* ja *Carl Gustaf Emil Mannerheim* allekirjoitti valtionhoitajan ominaisuudessa Suomen hallitusmuodon. Suomen ortodoksisen kirkkokunnan arkkipiispana toimi Moskovan patriarkaattiin kuuluva venäläinen piispa Serafim.

Mainittuna vuonna virolaiset olivat keskellä vapaussotaa, jonka pyörteisiin myös tuleva Suomen arkkipiispakunnan vikario, silloinen pastori Aavkin joutui. Äitinsä sylissä elämää ihmettelevä Feodor ei vielä tuossa vaiheessa tiennyt, että hänestä tulisi myöhemmin Konstantinopolissa vihityn arkkipiispan sauvankantaja Sortavalassa pidettyihin jumalanpalveluksiin.

Suomen ortodoksit poliittisten myrskyjen keskellä

Maaailma eli poliittista hirmumyrskyä. Ensimmäinen maailmasota oli takana, ja toinen vielä edessä. Sotien

välissä natsit nousivat valtaan ja niin kommunistit, kuin fasistitkin rakensivat omia suunnitelmiaan. Saksan ja Turkin siirtomaajärjestelmät purettiin. Poliittinen tilanne oli tulenarka. Kristilliset kirkot joutuivat noina aikoina elämään kaikkialla vaikeiden valintojen keskellä.

Suomessa elettiin samoissa tunnoissa. Venäjän poliittisten olosuhteiden yllättävät käännteet loivat luottamuspulaa kommunistisen vallan otteeseen joutuneen Venäjän kirkon suuntaan. Samoihin johtopäätöksiin olivat tulleet 1920-luvun alussa Viron, Latvian, Puolan ja Tšekkoslovakian ortodoksit, jotka hakeutuivat Moskovasta Konstantinopolin patriarkaatin suojiin. Leninin "hirttää papit ja kulakit" ja Stalinin "kirkon on toimittava ateistisen hallituksen rinnalla" -ohjelmajulistukset ajoivat siihen, että myös osa suomalaisista ortodokseista halusi itse arvioida kirkon kanonista asemaa uudelleen.

Tuoreessa muistissa oli vielä nekin ajat, kun Venäjän kirkko oli 1900-luvun alussa torjunut suomalaisten halun kansallistaa kirkon toimintaa. Venäläistaustainen papisto ei esimerkiksi halunnut opetella suomen kieltä, joka luonnollisestikin vaikeutti kanssakäymistä seurakunnissa.

Näissä tunnoissa olevien ortodoksien halukkuutta hengellisen johtamistavan vaihtamiseen varmasti vauhditti myös se, että juuri itsenäistynyt Suomen valtiovalta toivoi kirkon integroituvan suomalaiseen yhteiskuntaan. Niinpä vuonna 1923 kirkol-

lista tilanne päivitettiin niin sanotulla Tomos-asiakirjalla, joka allekirjoitettiin Konstantinopolissa. Asiakirjassa todetaan, että Venäjän kirkon on "nykyoloissa mahdoton huolehtia" Suomen ortodoksisen kirkon hengelliseen johtamiseen ja huolenpitoon liittyvistä tehtävistä. Niinpä tilanteen korjaamiseksi, Suomen ortodoksinen kirkko siirrettiin Konstantinopolin ekumeenisen patriarkaatin hengelliseen johtoon.

Tämä kirkollisen jurisdiktion, eli valtapiirin vaihtuminen, merkitsi myös ohjausta piispojen valinnassa. Niinpä patriarkka *Meletios IV* vihki patriarkaatin kirkossa, virolaissyntyisen rovasti *Herman Aavin* "Karjalan piispaksi, Suomen arkkipiispakunnan vikarioksi." Varsinainen Suomen autonomisen kirkon primus inter pares; ensimmäinen piispa muiden esipaimenten joukossa, hänestä tuli vuonna 1924, tultuaan valituksi arkkipiispan viran hoitajaksi.

Rauhallinen ja harkitseva esipaimen

Arkkipiispa Hermanin aloittaessa kaitsentatehtävänsä, niin poliittinen, kuin kirkollinenkin tilanne oli kireä. Piispa Herman oli kuitenkin henkilönä kuuntelija ja osasi vetää ihmisiä puoleensa. Hän osasi toimia myös maltillisesti vaikeissakin ristiriitatilanteissa. Tämä teki hänestä pidetyn henkilön ja diplomaatin kirkkopolitiikan saralla. Myös Suomen valtion taholta häntä arvostettiin.

Piispan istuin siirtyi Viipurista Sortavalan ja virka-

nimikkeeksi tuli Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa. Hänen toimialueeseensa kuului Kannaksen ja Raja-Karjalan seurakuntien lisäksi Tarton rauhassa vuonna 1920 Suomeen liitetty Petsamon alue.

Istuessaan piispanistuimelle Herman oli 45-vuotias leskimies, jolla oli seitsemän lasta. Hänen henkilökohtaisen elämänsä suurin tragedia muodostui siitä, että hän oli menettänyt vaimonsa lisäksi myös yhden lapsistaan.

- Arkkipiispa piti kovasti lapsista ja lapset pitivät hänestä. Hän osasi käsitellä heitä ja hänen ympärillään pyöri aina lapsia, isä Feodor Iltola valistaa.

Rakkaus lapsiin johti myös siihen, että arkkipiispa Herman johti 1930-luvulla Vanhaan Valamoon, sekä luostarin lastenkodin, että koulun perustamista. Nämä hankkeet tulivat suureen tarpeeseen, sillä Karjalassa oli paljon köyhyyttä.

Piispan unelma - teologinen korkeakoulu

Esipaimen oli opiskellut teologiaa Riian pappiseminaarissa, Latviassa. Hän puhui viroa ja venäjää, mutta osasi aluksi huonosti suomea. Piispuuden vuosiensa aikana hänen kielitaitonsa vähitellen harjaantui. Hän kiinnitti heti paimentehtäviensä alusta lähtien kirkollisiin epäkohtiin huomiota. Yksi niistä oli se, että niin kirkon jäsenistöllä, kuin papistossakin oli tunnetusti alkoholiongelmia. Herman alkoikin puhua ja kirjoittaa raittiuden puolesta. Hän itse oli absolutisti.

Toinen selkeä ongelma oli kirkon työntekijöiden koulutustaso. Arkkipiispa toivoi pappiskoulutuksen kehittämistä korkeakoulutasoiseksi. Hän myös edellytti papistolta koulutautumista sielunpaimenen työhön. Myös kanttorien opiskelutarpeen hän otti sydämelleen. Tämä johtui siitä, että esipaimen oli itse musikaalinen ja hänellä oli kaunis tenoriääni. Vähemmän tunnettua on se, että hän myös itse sävelsi musiikkia. Isä Feodor Iltola toteaaakin, että 1920-luvulla seurakuntien kanttoreilla ei ollut mitään koulutusta. Siihen aikaan käytäntö oli muotoutunut Venäjän kirkon mallin mukaisesti sellaiseksi, että joku papin poika otettiin ilman minkään-

laista kirkollista koulutusta seurakunnan kanttori. Tästä käytänteestä sitten seurasi seurakuntaelämälle suuria vaikeuksia, jonka vuoksi Herman kiinnitti asiaan huomiota.

- Kanttorit eivät esimerkiksi kyenneet opettamaan kirkkokansalle lauluja. Papit taas antoivat yleistä kirkollista opetusta kirkkokansalle hyvin vähän - jos lainkaan, isä Feodor sanoo.

Kalenterit puntarissa

Hermanin ajan kovin koettelemus oli kirkollisen kalenterin käyttöön liittyvä riita. Ortodoksinen maailma viettää kirkollista ajanlaskuaan juliaanisen kalenterin mukaisesti. Se on saanut nimensä Rooman keisari *Julius Caesarin* mukaan, joka määräsi sen käyttöön 46 eKr. Suomessa luterilainen kirkko seuraa puolestaan gregoriaanista kalenteria, jonka paavi Gregorius XIII otti käyttöön vuonna 1582 jKr. Eri kalentereista johtuen, ortodoksinen kirkon suurin juhla: pääsiäinen, sijoittuu useimmiten eri ajankohtiin.

Tästä syntyi ortodoksien keskuudessa kova riita. Jännite uuden ja vanhan ajanlaskun kannattajien välillä oli syvä. Erityisesti venäläismielinen vähemmistö halusi pitää vanhan ajanlaskun, kun taas Suomen ortodoksinen kirkollishallitus pyrki selkeästi gregoriaanisen kalenterin käyttöön. Syy tähän oli lähinnä käytännöllinen: eri kalentereiden juhlapyhät poikkesivat toisistaan joskus jopa useilla viikoilla.

Valtiovaltaa ei haluttu tuolloin muutoinkin poliittisesti herkässä tilanteessa ärsyttää,

Kirkkomme vanhin pappi, isä Feodor Iltola muisteli arkkipiispa Hermania Jyväskylässä 27.3.2010. Hän siirtyi tuonilmaisiin 13.8.2010. Kuva: Jukka Mäntymäki.

sillä jääräpäinen juliaanisen kalenterin käyttö olisi pienen kansakunnan elämässä aiheuttanut tuohon aikaan esim. juhlapyhien viettoon liittyviä käytännöllisiä ongelmia.

Ajanlaskuriitoja

Vuoden 1924 aikana tilanne kirkossa kärjistyi ajanlaskukiistan suhteen äärimmäisen tukalaksi, vaikka Konstantinopolin ekumeeninen patriarkka Meletios IV antoi poikkeusluvan viettää pääsiäistä uuden ajanlaskun mukaan. Tilanetta hämmensi seuraavana vuonna se, että patriarkaatista tuli kolme erilaista ohjetta pääsiäisen viettoa varten. Arkkipiispa Herman ei itse

henkilökohtaisesti suhtautunut kalenterikysymykseen kovinkaan intohimoisesti, mutta asia tuotti hänelle paljon ylimääräistä vaivaa.

Ankarimmin kalenterikiistään suhtauduttiin Vanhan Valamon luostarissa. Vuonna 1925 arkkipiispa vieraili siellä Konstantinopolin ekumeenisen patriarkaatin edustajan, metropoliitta *Germanoksen* kanssa. Suurin osa munkeista kieltäytyi toimittamasta palvelusta esipaimenten kanssa. Heidän mielestään ne piispat, jotka viettävät pääsiäistä uuden luvun mukaan ovat menettäneet piispuutensa.

Tällainen luostariasukkaiden niskurointi kirkollisia hierarkkeja vastaan koettiin

kirkollisessa maailmassa skandaaliksi. Niinpä he joutuivat myöhemmin kirkolliseen alioikeuteen. Tämä oli Hermanille erityisen vaikeaa aikaa.

Raja-Karjalassa papit puolestaan toimittivat usein jääräpäisesti palveluksia slaavin kielellä, eivätkä pitäneet suomenkielisiä rukouksia Jumalalle kelpaavina. Myös kansallisen kielen matka jumaanpalveluksiin on kulkenut isä Feodorin mukaan pitkän ja vaivalloisen matkan.

Sota ja sen jälkilaineet

Isä Feodor muistaa tarkasti päivämäärän 2.2.1940, joka on jäänyt hänen mieleensä lähtemättömästi. Sortavalaa pommitettiin tuolloin neuvostoarmeijan taholta ankarasti. Pommi osui myös kirkkotaloon, tuhoten mm. kirkollishallituksen ja pappisseminaarin tilat. Virkailijat olivat onneksi ehtineet pommisuojaan ja heidät pelastettiin raunioiden keskeltä. Kirkollishallituksen sihteeri *Yrjö Somer* kuoli tapahtumassa. Myös piispallinen pukuväestö tuhoutui täysin, jonka vartijaksi nuori Feodor oli laitettu.

Sota-ajat olivat kirkkokunnalle raskaat. Evakkomatkat, luostarien ja pyhäkköjen menetykset lepäsivät raskaana arkkipiispan mielissä. Sodan jälkeinen syntyi vielä ns. kanoninen kriisi, jossa Venäjän patriarkaatti vaati Suomen ortodoksista kirkkoa palaamaan takaisin Venäjän kirkon helmoihin. Useat kirkolliskokoukset joutuivat käsittelemään istunnoissaan tätä asiaa. Isä Feodor oli niissä kaikissa mukana. Kirkolliskokoukset pelasivat hänen mukaansa asi-

assa aikaa, sillä kanonisuuden varjolla käytiin Neuvostoliiton taholta poliittista peliä.

Isä Feodor muistelee, että arkkipiispa Herman oli hyvin tuskastunut erään venäläisen metropoliitan virallisen tapaamisen yhteydessä, kun kirkollisen vierailun sisältö koski jälleen kerran kanonista kiistaa. Arkkipiispa Herman oli todennut tuotuneena vieraalleen: "Nyt te olette meitä kalastamassa, mutta silloin kun me olisimme tarvinneet apua, niin te ette antaneet meille minkäänlaista apua. Jopa Suomen ei-kirkollisilta piireiltä me saimme enemmän hengellistä apua kuin teiltä!" Isä Feodorin mukaan puhe sisältö oli sen verran kovaa, että tulkeille annettiin ohjeet jättää arkkipiispan puheista osa kokonaan kääntämättä.

Syy napakoihin käännohjeistuksiin oli selvä. Venäjän kirkon edustuksen piti jatkaa vielä matkaansa arkkipiispan luota myös Suomen Tasavallan presidentin vieraaksi. Isä Feodor koki, että arkkipiispan harvinaislaatuinen tulistuminen johtui siitä, että "arkkipiispa itse ja hänen johtamansa kirkkokunta oli menettänyt kaiken ja toiset tulevat niissä tilanteissa harjoittamaan kalastamista."

Elämän loppuvaiheet

Koko arkkipiispa Hermanin kirkollista toimintaa lähes hänen eläkkeelle jääntiinsä saakka varjosti taakka, joka syntyi suhteesta Neuvostoliiton aikaiseen Venäjän kirkkoon. Hänen taakkaansa helpotti se, että Suomen ortodoksinen kirkon kirkolliskokous vuonna 1955 päätti pysyttää kirkon kanonisesti Konstantinopolin alaisuudessa. Tästä kaksi vuotta myöhemmin Venäjän ortodoksinen kirkko tunnusti Suomen ratkaisun, joka merkitsi suurta helpotusta arkkipiispalle.

Herman luopui tehtävistään vuonna 1960 vaikean sairauden vuoksi ja siirtyi eläkeläiseksi pieneen asuntoon Kuopiossa. Hyvin pian tämän jälkeen hänen kuntonsa heikentyi siinä määrin, ettei hän enää jaksanut osallistua kirkon jumalanpalveluselämään.

Arkkipiispa Herman siirtyi tuonilmaisiin 14.1.1961.

Rukoile Jumalaa meidän puolestamme, pyhä esipaimen!

Jukka Mäntymäki

Barents

Barentsin alueen kirkkojen neuvoston vuosikokous pidettiin Uudessa Valamossa 31.5.-3.6.2010 Oulun ortodoksinen hiippakunnan isännyydessä. Kokouksen yhteydessä tehtiin tutustumismatka Joensuuhun teologian opinahjoon ja tutustuttiin uuteen ortodoksisen kulttuurikeskukseen. Kokousedustajat vierailivat myös Lintulan luostarissa. Uutena jäsenenä neuvoston hallitukseen valittiin pastori Viatcheslav Skopets Rovaniemeltä. Kuva: Juhani Itkonen.

Lähteet:
isä Feodor Iltolan haastattelu/ Mäntymäki, Jyväskylä 27.3.2010
Arkkipiispa Hermanin elämä/ Veikko Purmonen
Kirkko politiikan syleilyssä/ Juha Riikonen
Esipaimen siunaa/ Jyrki Loima

Kristinoppileiri

Oulun ja Vaasan seurakuntien yhteinen kristinoppileiri kokoontui Villa Elbassa Kokkolassa 25.-31.7.2010. Valokuva: Petri Ahon albumi.

Ikuinen muisto

Nasti Netsäinen (1916-2010)

Mietiskelin tuossa päivänä muutamana, että milloinkahan tapasin ensi kerran nyt muisteltavan ja tuonilmaisiiin saattelemamme Nasti Netsäisen. Olin varmaan ihan pieni poika, kun äitini ja tätieni kanssa tuli kesäisin kyläiltyä Netsäisen mamman luona. Siinä korkeassa talossa Meripuistokadulla. Se oli myös silloin, kun poikasena oli pakko lähteä Jumalanpalvelukseen Kemin keskuskoulun juhlasaliin. Sieltä myös Nasti jäi mieleeni.

Niin karjalaisuus sen kulttuuri, ortodoksinen kirkko opetuksineen, nehän ne yhdistivät tänne saapuneet vaeltajat, jotka erilaisen mielipiteensä vuoksi joutuivat kotikylästään pakomatalle. Yhteiset heillä kaikilla olivat murheet, ikävät sekä toiveet. Vaan missäpä olisimme kantaneet rukouksiamme Jumalalle. Noita asioita Nasti Netsäinen oli ensimmäisten joukossa miettimässä ja eteenpäin ajamassa. Tiistaiseurat, Veitsiluodossa, Kemissä sekä Karihaarassa toimivat sodan jälkeen vilkkaasti. Niiden diakoniatoiminnalla luotiin se pesämuna, jolla saatiin aikaiseksi suunnitelmat oman pyhäkön saamiseksi Kemiin. Muistanpa pätsin

kuuma pakarituvan, nauravat kuumuudesta punoittavat naisten kasvot. Satoja piirakoita valmisteilla ja mitkä tuoksu levisivätkään ” autokuskin ” hajuaiistiin. Piirakoilla he aloittivat ikävän torjunnan, yhteistyön sekä varojen keruun. Muistan hyvin kuinka piirakat myös valmistuivat oman pyhäkkömmen kirkoksi vihkimisjuhlaan. Nuo hikiset nauravat kasvot kertoivat siitä onnesta mikä oli saavutettu. Varmasti hosboti bomiluita luettih, kun hartaina vaelsivat he pyhitettävään kirkkoonsa, Nasti aivan etunenässä kuten muulloinkin kun yhteisistä asioista oli kysymys. Nyt vasta oli pakomatka päättynyt, nyt vasta oli kaikkein hartaimman kiitoksen aika.

Kirkkokuoro oli Nastille rakkas, hän on toiseksi viimeinen niistä laulajista jotka kuoron alkuperäisestä kokoonpanosta enää ovat jäljellä. Kasvot hartaina yhdessä veisasivat kiittäviä sekä ylistäviä veisuja. Lienee hyvä lähtijän lähteä paikasta jota itse on ollut nostamassa kukoistukseensa. Nasti Netsäinen nimittäin oli valvomassa lähes jokaista vasaran iskua, kun rakennettiin omaa pyhäkköä. Hän tiesi varmasti miten päin naulat lyötiin seinään. Seurakunnan päättävissä elimissä hän myös oli tiiviisti mukana. Muistan hyvin hänen oppinsa kun yh-

dessä matkasimme valtuuston kokoukseen Ouluun. Minä ensimmäistä kertaa ja Nasti Netsäinen ties monettako vuottaan oli matkalla yhteisten asioiden vuoksi. Siinä vuosien aikana käytiin monta ” ryhmäpalaveria ” automatkan aikana, liekö sitten ” junntauksen ” makua ollut matkojemme aikana. Kuitenkin kaikki valtuustossa tekemämme päätökset olivat silloin yhteisen hyvän puolesta. Molemmat kuitenkin tiesimme kristallin kirkkaasti, että olimme Herran asialla vakaasti oman seurakuntamme ja seutukuntamme puolesta.

Repolassa ensi parkaisunsa ääntänyt Nasti oli syvästi kiinni Vienan Karjalaisessa perinteessä, sen näki hänen kaikissa toimissaan. Lukematomissa yhteisissä toiminnoissa hän ei koskaan lausunut sanaa mie, hänen lempilauseensa oli aina myö. Elikkä mitä he silloin suunnittelivat ja tekivätäkään, se tehtiin aina yhdessä yhteisen hyvän puolesta. Tuonilmaisiiin matkanneen Nasti Netsäisen työtä voisi kyllä laajemminkin arvioida, lieneekö se sitten tarpeen sillä hän itse oli ainakin minun mielestäni itse vaatimattomuus. Työtä ruatoi yhteisen hyvän edestä, aina kuitenkin mielessä se, että siitä tulee hyvä sekä kestävä.

Nyt olemme saattaneet Nas-

tin Netsäisen vanhempiensa ja sisartensa viereen. Pakomatka hänen osaltaan on päättynyt, hän on saavuttanut ikuisen rauhan. Me tänne jääneet jatkamme sitä työtä minkä hän aloitti. Me myös rukoilemme, että hän saa sen voittopalkinnon minkä puolesta on rukoillut koko maallisen elämänsä aikana. Ole iäti muistettu sinä autuuteen kutsuttu.

Martti Takalo

Uskonnon- opettaja Ruusa Houtsonen (1922-2010)

Kajaanin seurakunnassa 1950-luvun alkupuolelta vuoteen 1982 toiminut uskonnonopettaja Ruusa Houtsonen, os. Parmola, kuoli kotonaan Sonkajärven Hernejärvellä 27. päivänä toukokuuta 2010.

Ruusa syntyi Salmassa vuonna 1922. Kansakoulun hän kävi Impilahden Pitkärannassa, jonne vanhemmat olivat muuttaneet. Siellä hän toimi pikkulottana sodan aikana. Sittemmin hän muutti Helsinkiin, jossa teki useampaakin työtä samalla kertaa. Vuonna 1944 hän invalidisoitui kirjapainossa, jossa me-

netti onnettomuudessa toisen kätensä neljä sormea.

Uuden sukunimen Ruusa sai avioiduttuaan papiksi opiskelleen Aki Houtsosen kanssa. Liitto päättyi kuitenkin eroon varsin pian.

Uuden ammatin pätevyyden hankittuaan Ruusa työskenteli kiertävänä uskonnonopettajana Kajaanin ja Iisalmen seurakuntien alueella. Työ oli liikkuvaa ja oppilaat hyvin hajallaan. Varsinkin alkuunsa opettaja asui muuttaman päivän kestävien opetusjaksojen ajan kylillä jonkun oppilaansa kotona.

Ruusa Houtsonen jäi eläkkeelle vuonna 1987. Hän asettui asumaan jo 1950-luvulla hankkimaansa pieneen taloon Sonkajärven sivukylälle, noin 30 kilometrin päähän Iisalmesta.

Entiset oppilaat, työtoverit ja ystävät muistavat Ruusan iloisena, myönteisenä ja auttavaisena ihmisenä. Hänellä ei ollut lapsia, jonka vuoksi hän muisti testamentissaan Oulun ortodoksisen hiippakunnan säätiötä, joka myös huolehti hänen siunaamisestaan ja hautaamisestaan toivotulla tavalla Sotkamon ortodoksiselle hautausmaalle.

Seppo Maskonen

Seurakuntakalenteri elo-, syys-, loka-, marras- ja joulukuussa 2010

OULUN SEURAKUNTA

Oulun ortodoksinen seurakunta, Torikatu 74, 90120 Oulu, p. 044 511 5741, sähköposti: oulu@ort.fi.

Kirkkoherranvirasto on avoinna arkisin klo 9 – 12, p. 044 511 5741

Kirkkoherra Bogdan Grosu, p. 044 511 5742
Kanttori Laura Aho, p. 044 511 5743
Nuoriso- ja diakoniatyöntekijä Petri Aho, p. 044 511 5744
Katedraalin isännöitsijä Kari Vasko, p. 044 511 5745
2. pappi isä Kuisma Suopela, Tervola, p. 0400 393 091
2. kanttori Helena Matsi, Kemi, p. 044 511 5748

OULU

Pyhän Kolminaisuuden katedraali
Torikatu 74
Isännöitsijä Kari Vasko
p. 044 511 5745

La 28.8. klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 29.8. klo 10 hetkipalvelus
Ke 1.9. klo 18 Kiitosakatistos
La 4.9. klo 18 vigilia ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 5.9. klo 10 liturgia
Ti 7.9. klo 18 vigilia, Jumalansynnyttäjän syntymä
Ke 8.9. klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
La 11.9. klo 18 vigilia ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 12.9. klo 10 liturgia
Ma 13.9. klo 18 ehtoopalvelus, ristin löytäminen ja ylentäminen
Ti 14.9. klo 9 liturgia, ristin löytäminen ja ylentäminen
Ke 15.9. klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
La 18.9. klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukouspalvelus
Su 19.9. klo 10 hetkipalvelus
Ke 22.9. klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
La 25.9. klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 26.9. klo 10 liturgia
Ke 29.9. klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
La 2.10. klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 3.10. klo 10 liturgia
Ke 6.10. klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus

la 9.10 klo 18 vigilia ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 10.10 klo 10 liturgia
Ke 13.10 klo 18 akatistos Jumalansynnyttäjälle
La 16.10 klo 18 vigilia ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 17.10 klo 10 liturgia
Ke 20.10. klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
La 23.10 klo 18 vigilia ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 24.10 klo 10 liturgia
Ke 27.10 klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
La 30.10. klo 18 vigilia ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 31.10 klo 10 liturgia
Ke 3.11 klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
Pe 5.11 klo 18 vigilia, Karjalan valistajien muisto
La 6.11 klo 10 liturgia, Karjalan valistajien muisto
Ke 10.11 klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
La 13.11 klo 18 vigilia
Su 14.11 klo 10 liturgia
Ke 17.11 klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
La 20.11 klo 18 vigilia, Jumalansynnyttäjän temppeleintuominen
Su 21.11 klo 10 liturgia, Jumalansynnyttäjän temppeleintuominen
Ke 24.11 klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
La 27.11 klo 18 vigilia ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 28.11 klo 10 liturgia
Ke 1.12 klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
La 4.12 klo 18 vigilia ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 5.12 klo 18 suuri ehtoopalvelus, pyhän Nikolaoksen muisto
Ma 6.12 klo 10 liturgia ja itseenäisyyspäivän kiitosrukoushetki, pyhän Nikolaoksen muisto
Ke 8.12 klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
La 11.12 klo 18 vigilia ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 12.12 klo 10 liturgia
Ke 15.12 klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
La 18.12 klo 18 vigilia ja Jeesuksen rukous palvelus
Su 19.12 klo 10 liturgia
Ke 22.12 klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
Pe 24.12 klo 16 suuri ehtoopalvelus, Kristuksen syntymä
La 25.12 klo 9 aamupalvelus ja liturgia, Kristuksen syntymä
Ke 29.12 klo 18 ehtoopalvelus ja Jeesuksen rukous palvelus
Pe 31.12 klo 19 uudenvuoden kiitosrukoushetki ja Jeesuksen rukous palvelus

MUHOS

Kristuksen kirkastumisen rukoushuone
Kärpantie 1
Isännöitsijä Seija Pirttikoski
p. 040 758 5463

Ke 8.9. klo 9 liturgia, Jumalansynnyttäjän syntymä
La 9.10. klo 10 Jaakobin liturgia
Ma 8.11. klo 9 liturgia, Ylienkeliin muisto
Su 5.12 klo 10 liturgia
Pe 24.12 klo 9 joulun kuninkaalliset hetket

KUUSAMO

Ev.lut. seurakuntakoti (kirkon lähellä)

Su 7.11. klo 10 liturgia
Su 26.12 klo 10 liturgia, 2. joulupäivä

VIHANTI

Jumalanäidin suojeleksen rukoushuone
Vanha Ouluntie 26
Isännöitsijä Heikki Hilakivi
p. 050 603 94

Ke 8.9. klo 10 Liturgia, Jumalanäidin syntymä
To 30.9. klo 18 Vigilia
Pe 1.10. klo 10 Vedenpyhitys ja liturgia, Jumalanäidin suojeleksen, praasniekka
La 6.11. klo 10 Liturgia, Karjalan valistajien juhla
Su 26.12. klo 10 Liturgia, II joulupäivä, Jumalanäidin juhla

RAAHE

Jumalanäidin temppeleihin käymisen rukoushuone
Brahankatu 2
Isännöitsijä Lea Kuusirata
p. (08)223 8316

Su 26.9. klo 10 Liturgia
Su 24.10. klo 10 Liturgia
La 20.11. klo 18 Vigilia
Su 21.11. klo 10 Vedenpyhitys ja liturgia, Jumalanäidin temppeleintuominen, praasniekka
Su 29.12. klo 10 Liturgia

KEMI

Johannes Kastajan kirkko
Lehtokatu 31
Isännöitsijä Martti Takalo
p. 040 548 6052

Ke 1.9. klo 18 Akatistos
Ti 7.9. klo 18 Vigilia
Ke 8.9. klo 10 Liturgia, Jumalansynnyttäjän syntymä
Ma 13.9. klo 18 Vigilia
Ti 14.9. klo 10 Liturgia, ristin juhla
Ke 22.9. klo 18 Ehtoopalvelus
La 25.9. klo 18 Vigilia
Su 26.9. klo 10 Liturgia
Ke 6.10. klo 18 Rukouspalvelus
Ke 20.10. klo 18 Akatistos

La 23.10. klo 10 Liturgia, vainajien muisto
Ke 3.11. klo 18 Ehtoopalvelus
Pe 5.11. klo 18 Vigilia
La 6.11. klo 10 Liturgia, Karjalan valistajien juhla
Ke 17.11. klo 18 Rukouspalvelus
La 27.11. klo 18 Vigilia
Su 28.11. klo 10 Liturgia
Ke 1.12. klo 18 Akatistos
Ma 6.12. klo 10 Liturgia
Ke 15.12. klo 18 Ehtoopalvelus ja joulun valmistusjuhla
Pe 24.12. klo 23.30 Kristuksen syntymäjuhlan liturgia

TORNIO

Apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko
Lukiokatu 1
Isännöitsijä Antero Hyytiäinen
p. (016)443 044

La 28.8. klo 18 Vigilia
Su 29.8. klo 10 Liturgia
Ke 15.9. klo 18 Ehtoopalvelus
La 18.9. klo 18 Vigilia
Su 19.9. klo 10 Liturgia
Ke 29.9. klo 18 Rukouspalvelus
Ke 13.10. klo 18 Akatistos
La 16.10. klo 18 Vigilia
Su 17.10. klo 10 Liturgia
Ke 27.10. klo 18 Ehtoopalvelus
La 6.11. klo 18 Vigilia
Su 7.11. klo 10 Liturgia
Ke 10.11. klo 18 Rukouspalvelus
Ke 24.11. klo 18 Akatistos
La 4.12. klo 18 Vigilia
Su 5.12. klo 10 Liturgia
Ke 8.12. klo 18 Ehtoopalvelus
La 18.12. klo 18 Vigilia
Su 19.12. klo 10 Liturgia
Pe 24.12. klo 16 Jouluaaton suuri ehtoopalvelus

HAUKIPUTAAN MARTINNIEMI

Pietarin ja Paavalin sekä Arseni Konevitsalaisen rukoushuone
Martinniementie 206
Isännöitsijä Timo Arhippainen
p. 040 413 3054

La 4.9. klo 18 Vigilia
Su 5.9. klo 10 Liturgia
La 2.10. klo 18 Vigilia
Su 3.10. klo 10 Liturgia
La 23.10. klo 18 Vigilia
Su 24.10. klo 10 Liturgia
La 13.11. klo 18 Vigilia
Su 14.11. klo 10 Liturgia
La 11.12. klo 18 Vigilia
Su 12.12. klo 10 Liturgia
Su 26.12. klo 10 Liturgia

TERVOLAN VAREJOKI

Pyhittäjä Trifon Petsamo-

laisen rukoushuone

La 11.9. klo 18 Vigilia
Su 12.9. klo 10 Liturgia
La 9.10. klo 18 Vigilia
Su 10.10. klo 10 Liturgia
La 30.10. klo 18 Vigilia
Su 31.10. klo 10 Liturgia
La 30.10. klo 18 Vigilia
Su 31.10. klo 10 Liturgia
La 20.11. klo 18 Vigilia
Su 21.11. klo 10 Liturgia
Ti 14.12. klo 18 Vigilia
Ke 15.12. klo 9 Vedenpyhitys, liturgia ja temppelelin juhla
Pe 24.12. klo 13 Jouluaaton suuri ehtoopalvelus

Kemin lastenkerho

Ke 1.9. klo 16.30
Ke 22.9. klo 16.30
Ke 6.10. klo 16.30
Ke 20.10. klo 16.30
ke 3.11. klo 16.30
ke 17.11. klo 16.30
ke 1.12. klo 16.30
ke 15.12. klo 18 Joulun valmistusjuhla

Kemi-Tornion miestenpiiri

Ma 27.9. klo 18
Ma 25.10. klo 18
ma 29.11. klo 18

Niin monta kuin teitä on Kristukseen kastettu

Pietari Blomster, Oulu
Matias Amanuel Geberemadhin, Oulu
Ryan Andrew Noyes, Oulu
Pauli Johannes Pellinen, Oulu
Luka Felix Tuomaksenpoika Piikivi, Oulu
Aapeli Eino Isak ja Eemeli Peetu Aleksis Päiveröinen, Kempele
Nella Ada Ilona Sauvola, Oulu
Samuel Juho Vihtori Vähäkuopus, Haukipudas

Herra, vihi heidät kunnialla ja jaloudella

Jouni Kalevi Hilakivi ja Susanna Marika Hämäläinen, Oulu
Simeoni Aale Matias Kakko ja Marja Pauliina Hyry, Oulu
Teemu Sakari Kärki ja Päivi Hannele Runtti, Oulu
Jari Tapani Meskus ja Sirkka-Hannele Saarinen, Raahen Nicolaos Panagopoulos ja Jaana Hannele Haapalahti, Oulu
Vladislav Roustamov ja Oxana Lavrinenko, Oulu
Tommi Tapani Rötkin ja Laura Emilia Salminen
Jari Juhani Suorsa ja Tarja Kaarina Väyrynen, Muhos
Vilho Petter Törmänen ja Pirjo Maria Teppo, Oulu

Ikuinen muisto

Tyynne Huusko 79 v. Muhos
Elisabet Katajamäki 87 v. Kalajoki

Seurakuntakalenteri elo-, syys-, loka-, marras- ja joulukuussa 2010

Ari Veikko Juhani Kutila 49 v. Kemi
Helvi Mosorin 76 v. Haukipudas
Nasti Netsäinen 94 v. Kemi
Antti Rohkimainen 80 v. Oulu
Anastasia Tenhosalo 91 v. Muhos

Tervetuloa seurakuntaan

Anna Antonen, Oulu
Tuula Irmeli Anttonen, Oulu
Bogdan Catalin ja Elias Teodor Grosu, Oulu
Aune Marjatta Halla-aho, Oulu
Marja Inkeri Hamad, Tornio
Emmi Aleksandra Huohvanainen, Oulu
Ulla Kaisa Jetsu, Oulu
Edvard Khanjyan, Kempele
Marjo Helena Kemppainen, Oulu
Markku Tapani Koivuova, Tornio
Eila Maria Kovalainen, Oulu
Kari Juhani Makkonen, Oulunsalo
Merja Kaisa Meripaasi, Oulu
Sirkka-Hannele Meskus, Raahe
Niina Maria Norppa, Oulu
Pertti Tapani Palviainen, Oulu
Roona Elisabeth Raukola, Oulu
Vladislav Roustamov, Oulu
Oxana Roustamova Oulu
Päivi Helena Sutinen-Grosu, Oulu

KAJAANIN SEURAKUNTA

Kirkkoherranvirasto on avoinna ti, to ja pe klo 9-12 ja 13-15 puh. (08) 633 030

Jäsenrekisteri siirtyi 17.5.2010 Suomen ortodoksisen kirkon keskusrekisterin hoidettavaksi. Virkatodistusten tilaukset puh. 0206 100 203 (ma-pe klo 9-15) tai keskusrekisteri@ort.fi

Ajantasaisia uutisia, tapahtumia ja ilmoituksia voi seurata seurakunnan kotisivuilla osoitteessa www.ort.fi/kajaani

Kirkkoherra Pentti Hakkarainen, p. (08) 633 0310, (08) 627 619 (koti)
Rovasti Kauko Ivanoff, p. 0400 275 111
Kanttori Hannakaisa Mönntinen, p. 040 574 5237

Kanslianhoitaja Reijo Marjomaa, p. 040 848 5380

KAJAANI

Kristuksen kirkastumisen kirkko

Kirkkokatu 17
Isännöitsijä Markku Mustonen
p. 050 384 7222

La 4.9. klo 18 Vigilia
Su 5.9. klo 10 Liturgia
La 18.9. klo 18 Vigilia
Su 19.9. klo 10 Liturgia
Su 17.10. klo 10 Liturgia
Su 31.10. klo 10 Liturgia
La 20.11. klo 18 Vigilia
Su 21.11. klo 10 Liturgia
Su 5.12. klo 10 Liturgia
To 16.12. klo 18 Rukouspalvelus
La 18.12. klo 18 Vigilia
Su 19.12. klo 10 Liturgia
Pe 24.12. klo 12 Jouluaaton suuri ehtoopalvelus
La 25.12. klo 7 Aamupalvelus ja liturgia, Kristuksen syntymä
Su 26.12. klo 10 Liturgia, II joulupäivä

SOTKAMO

Jumalansynnyttäjän suoje- luksen kirkko

Rauhantie 13
Isännöitsijä Vappu Korhonen
p. (08) 666 1811

La 2.10. klo 18 Jumalansynnyttäjän suoje-
luksen vigilia
Su 3.10. klo 10 Liturgia, ristisaatto ja vedenpyhitys Susilahden rannassa
La 13.11. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 14.11. klo 10 Liturgia

KUHMO

Karjalan valistajien kirkko

Koulukatu 47
Isännöitsijä Martti Palviainen
p. 040 726 6352

La 28.8. klo 18 Vigilia
Su 29.8. klo 10 Liturgia
La 4.9. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 5.9. klo 10 Liturgia
La 25.9. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 26.9. klo 10 Liturgia
Su 17.10. klo 10 Liturgia
Su 31.10. klo 10 Liturgia
Pe 5.11. klo 18 Karjalan valistajien juhlan ehtoopalvelus ja litania
La 6.11. klo Vedenpyhitys, liturgia ja ristisaatto
Su 21.11. klo 10 Liturgia
Su 12.12. klo 10 Liturgia
Su 19.12. klo 10 Liturgia
La 24.12. klo 23 Puoliyönpalvelus ja liturgia

PALTAMO

Jumalanäidin kuolonu- neen nukkumisen rukous- huone

Talonpojantie 3
Isännöitsijä Liisa Mähönen
p. (08)871452

Su 7.11. klo 10 Liturgia

SUOMUSSALMI

Pyhän ristin rukoushuone
Keskuskatu 1, Ämmäsaari
Isännöitsijä Matti Vainio
p. 050 462 2129

La 11.9. klo 18 Suuri ehtoopalvelus
Su 12.9. klo 9 Liturgia, vedenpyhitys ja ristisaatto
Su 24.10. klo 10 Liturgia
Su 28.11. klo 10 Liturgia

KUIVAJÄRVI

Pyhän Nikolaoksen rukoushuone
Kuivajärventie 196
Isännöitsijä Jyrki Huovinen
p. 0400 284711

Su 10.10. klo 10 Liturgia
Su 7.11. klo 10 Liturgia
Su 5.12. klo 18 Suuri ehtoopalvelus
Ma 6.12. klo 10 Liturgia, vedenpyhitys ja ristisaatto
Pe 24.12. klo 13 Jouluaaton suuri ehtoopalvelus

Muut tilaisuudet ja tapahtumat

Ke 22.9. klo 18 Kajaanin Kiehisten ekumeeninen tilaisuus Paltaniemen hautausmaalla

Ilmoitukset

Kirkkoherra Pentti Hakkarainen vuosilomalla 22.9.-16.10., 20.-30.10., 10.-19.11., 24.11.-17.12. ja 29.-31.12. Sijaisena rovasti Kauko Ivanoff.

Kristukseen kastetut

Ossi Matias Tossavainen, Kajaani
Aarre Otto Ilmari Väisänen, Sotkamo
Luka Santeri Parkkinen, Sotkamo
Emma Inkeri Kyllönen, Kuhmo
Wintana Bedan Abedrzak, Kajaani

Herra, vihi heidät kunnialla ja jaloudella

Tommi Petteri Lauronen ja Sini Marianne Kilponen, Kajaani
Veli-Antti Johannes Leinonen ja Noora Pauliina Lumpo, Kajaani

Tervetuloa seurakuntaan

Veli-Antti Johannes Leinonen, Kajaani

Ikuinen muisto

Klaudia Pulkkinen, 87 v.
Johannes Tuomela, 95 v.
Aleksandra Kuvaja, 83 v.
Pirkko Heikkinen, 54 v.
Sinai Jääskeläinen, 83 v.

Lasten kerhot

Kajaanin lastenkerho kerho-
huoneessa os. Väinämöisen-
katu 29
Ohjaaja Tarja Hukkanen,
p. 0500 773 094

Sotkamon lasten- ja nuorten-
kerho Sotkamon ev.lut. seu-
rakuntatalon takkahuoneessa
os. Kainuuntie 39 Ohjaaja
Andra Aldea-Partanen
p. 0400 574 198

Kokoontumisista ilmoitetaan paikallislehdissä.

KIURUVEDEN SEURAKUNTA

Kiuruveden ortodoksinen seurakunta, Niemistenkatu 6, 74700 Kiuruvesi
p./fax (017) 752 278, e-mail: kiuruvesi@ort.fi
Virasto avoinna ke klo 11 - 13.

Kirkkoherra Antero Petsalo, Luhtapolku 3, 74700 Kiuruvesi
Gsm 050 527 1026, e-mail: antero.petsalo@ort.fi

Isä Anteron sielunhoitotunnit kirkossa keskiviikkoisin klo 11 - 13.

Isä Antero on lomalla 14. - 22.10.2010.

Virkatodistukset tulee tilata Oulun ortodoksisesta seurakunnasta ma - pe klo 9-12 p. 044 511 5741, e-mail: oulu@ort.fi

Seurakunnan kotisivut löytyvät osoitteesta www.ort.fi/fi/kirkko_palvelee/srk/kiuruvesi

KIURUVESI

Pyhän Nikolaoksen kirkko

Isännöitsijän tehtävien hoitaja
Aune Lipitsäinen
p. 050 919 5973

La 4.9. klo 18 Vigilia
Su 5.9. klo 10 Liturgia
To 30.9. klo 18 Juhlavigilia
Pe 1.10. klo 9 Liturgia, Jumalansynnyttäjän suoje-
lus, pokrova
Su 10.10. klo 10 Liturgia
Su 31.10. klo 10 Liturgia, metropoliitta Panteleimon
Pe 5.11. klo 18 Vigilia
La 6.11. klo 10 Liturgia
La 13.11. klo 18 Vigilia
La 20.11. klo 18 Juhlavigilia
Su 21.11. klo 10 Liturgia, Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian temppeliinkäyminen
Su 5.12. klo 18 Juhlavigilia, metropoliitta Panteleimon, Nikolaosjuhla, pruasniekka
Ma 6.12. klo 9.30 Vedenpyhitys ja liturgia, sekä litania Karjalaan jääneiden muistomerkillä
Pe 24.12. klo 15 Suuri ehtoopalvelus
Pe 24.12. klo 22.30 Aamupalvelus ja liturgia, jouluyön jumalanpalvelus
Pe 31.12. klo 18 Vigilia

KARVOSKYLÄ

Kristuksen kirkastumisen kirkko

Jokikyläntie 7
Isännöitsijä Jarmo Pylkkönen
P. 040 5706 936

Su 12.9. klo 10 Hetkipalvelus
La 25.9. klo 18 Vigilia
Su 3.10. klo 10 Liturgia
Su 14.11. klo 10 Liturgia
La 27.11. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 5.12. klo 10 Liturgia

Muut tilaisuudet

Ti 21.9. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
La 25.9. klo 15 Samovaarikerho Karvoskylän kirkossa
Ti 12.10. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
La 30.10. klo 15 Samovaarikerho Karvoskylän kirkossa
Ti 9.11. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
La 27.11. klo 15 Samovaarikerho Karvoskylän kirkossa
Ti 7.12. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
La 18.12. klo 15 Samovaarikerho Karvoskylän kirkossa

PYHÄSALMI

Profeetta Elian rukoushuone

Vesitornintie 15
Isännöitsijä Marja-Leena Maksimainen
P. 040 708 8751

Su 22.8. klo 10 Liturgia
Su 26.9. klo 10 Liturgia

Seurakuntakalenteri elo-, syys-, loka-, marras- ja joulukuussa 2010

Su 28.11. klo 10 Liturgia
Su 26.12. klo 10 Aamupalvelus ja liturgia, II joulupäivä

Muut tilaisuudet

Ke 22.9. klo 13 Pyhjärven tiistaiseura
Ke 6.10. klo 13 Pyhjärven tiistaiseura
Ke 17.11. klo 13 Pyhjärven tiistaiseura
Ke 15.12. klo 13 Pyhjärven tiistaiseura

KYTÖKYLÄ

Jumaläidin syntymän rukoushuone

Kytökyläntie 724

Isännöitsijä Pekka Hytönen
P. 044 4252 889

Ti 7.9. klo 18 Juhlavigilia, praasniekka
Ke 8.9. klo 10 Liturgia ja vedenpyhitys, Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian syntymä
La 9.10. klo 18 Vigilia
Su 7.11. klo 10 Liturgia
Su 19.12. klo 10 Liturgia

Muut tilaisuudet

Ti 26.10. klo 19 Haapaveden tiistaiseura Aune Päivisen kotona
Ti 23.11. klo 19 Haapaveden tiistaiseura Margit ja Erkki Revon kotona

SÄILYTTÄKÄÄ TÄMÄ LEHTI. Tulemme vähentämään ilmoittelua paikallislehdissä. Vain muutoksista ilmoitetaan.

Ikuinen muisto

Niina Pötsönen 85 v Kiuruvesi
Raisa Sorvisto 89 v Ylivieska
Paavo Härkönen 67 v Kiuruvesi
Maria Makkonen 75 v Kiuruvesi
Kirsti Ruokola 75 v Kiuruvesi
Konstantin Trifonov 47 v Pyhäjärvi

Tervetuloa seurakuntaan

Sari Seppänen, Sulkavanjärvi
Aija Uusitalo-Tena, Ylivieska

Tuohuskerho

Lapsille ja nuorille, kokoontuu Kiuruvedellä kirkon seurakuntatalissa joka toinen torstai klo 17.30. Tuohuskerhoa ohjaa Outi Petsalo.

Ikonipiiri

Kansalaisopiston ikonipiiri kokoontuu joka toinen torstai klo 17 ikonimaalaushuoneessa kirkon yläkerrassa. Tervetuloa uudet maalarit mukaan toimintaan.

VAASAN SEURAKUNTA

Kirkkoherran virasto on avoinna keskiviikkoisin klo 13 – 16 (suurina juhlapyhinä suljettu). Osoite on Koulukatu 45, 65100 Vaasa. Puh 0206100495, faksi (06) 312 4063. Sähköpostiosoite on vaasa@ort.fi
Virkatodistukset saa Oulun ortodoksisesta seurakunnasta, puh. (08) 311 5741 tai oulu@ort.fi
Kirkkoherra isä Matti Wallgrén, puh. 0206100499 sähköpostiosoite: matti.wallgren@ort.fi
Matkapappi Keski-Pohjanmaalla isä Aleksej Sjöberg (Pietarsaari), puh: 0400 761 718 s-posti: aleksej.sjoberg@ort.fi
Kanttori Jenni Hakkarainen puh. 044 3010974 s-posti: jenni.hakkarainen@ort.fi, Kirkkoherran ja kanttorin vapaapäivät ovat pääsääntöisesti maanantai ja tiistai. Isä Aleksej Sjöberg toimii vapaapäivinä kirkkoherran sijaisena.

VAASA

Pyhän Nikolaoksen kirkko Kasarmintori

Isännöitsijä Hannu Hakala

Su 29.8. klo 10 Liturgia
La 4.9. klo 18 Vigilia
Su 5.9. klo 10 Liturgia
Ti 7.9. klo 18 Vigilia
Ke 8.9. klo 10 Liturgia, Jumalansynnyttäjän syntymä
Ke 8.9. klo 18 Akatistos Jumalansynnyttäjälle
Ma 13.9 klo 18 Vigilia
Ti 14.9. klo 10 Liturgia, ristin ylentäminen
Ke 15.9. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 19.9 klo 10 Liturgia, kaksikielinen (suomi ja slaavi/venäjä)
Ke 22.9. klo 18 Ehtoopalvelus
Ke 29.9. klo 18 Ehtoopalvelus
La 1.10. klo 10 Liturgia, Jumalansynnyttäjän suojeleminen
Ke 6.10. klo 18 Ehtoopalvelus
La 9.10. klo 18 Vigilia
Su 10.10. klo 10 Liturgia, kaksikielinen (suomi ja slaavi/venäjä)
Ke 20.10. klo 18 Ehtoopalvelus
La 23.10. klo 18 Vigilia
Su 24.10 klo 10 Jaakobin liturgia
Ke 27.10. klo 18 Ehtoopalvelus
La 30.10. klo 18 Vigilia

Su 31.10. klo 10 Liturgia, kaksikielinen (suomi ja ruotsi, tvåspråkig liturgi på finska och på svenska)
Pe 05.11 klo 18 Vigilia
La 06.11. klo 10 Liturgia, Karjalan Pyhittäjät ja valistajat
Ke 10.11. klo 18 Ehtoopalvelus
La 13.11. klo 18 Vigilia
Su 14.11. klo 10 Liturgia
Ke 17.11. klo 18 Ehtoopalvelus
Ke 24.11. klo 18 Ehtoopalvelus
La 27.11. klo 10 Liturgia (suomi ja slaavi/venäjä)
Ke 01.12. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 5.12. klo 10 Hetkipalvelus
Ma 6.12. klo 10 Liturgia, p. Nikolaoksen päivä
Ke 8.12. klo 18 Hetkipalvelus
Ke 15.12. klo 18 Ehtoopalvelus
La 18.12. klo 18 Vigilia
Su 19.12. klo 10 Liturgia
Ke 22.12. klo 18 Ehtoopalvelus
Pe 24.12. klo 16 Suuri ehtoön jälkeinen palvelus, Kristuksen syntymän aatto
La 25.12. klo 9 Aamupalvelus ja liturgia, Kristuksen syntymän juhla

KOKKOLA

Pyhien Simeonin ja Hannan rukoushuone

Katariinankatu 3

Isännöitsijä Nadeshda Kurki
p. 0400 998 883

Ke 01.09. klo 17 Akatistos
La 04.09. klo 18 Vigilia
Su 05.09. klo 10 Liturgia
Ke 15.09. klo 17 Akatistos
Ke 29.09. klo 17 Akatistos
La 02.10. klo 18 Vigilia
Su 03.10. klo 10 Liturgia
Ke 06.10. klo 17 Akatistos
Ke 13.10. klo 17 Akatistos
Ke 20.10. klo 17 Akatistos
Ke 03.11. klo 17 Akatistos
Su 07.11. klo 10 Liturgia
Ke 10.11. klo 17 Akatistos
Ke 17.11. klo 17 Akatistos
Ke 24.11. klo 17 Akatistos
Ke 01.12. klo 17 Akatistos
La 04.12. klo 18 Vigilia
Su 05.12. klo 10 Liturgia
Ke 08.12. klo 17 Akatistos
Ke 15.12. klo 17 Akatistos
La 25.12 klo 10 Liturgia, Kristuksen syntymä

PIETARSAARI

Pyhän profeetta Elian ja pyhän Annan rukoushuone

Narsinkatu 2

Isännöitsijä Leif Sandvik
p. (06) 724 8634

La 18.09 klo 18 Vigilia
Su 19.09. klo 10 Liturgia
Su 26.09 klo 10 Hetkipalvelus
La 16.10 klo 18 Vigilia
Su 17.10. klo 10 Liturgia
Su 24.10 klo 10 Hetkipalvelus
Su 21.11 klo 10 Hetkipalvelus

Su 28.11. klo 10 Liturgia
Su 12.12. klo 10 Liturgia
Su 19.12. klo 10 Hetkipalvelus
Pe 24.12. klo 10 Ehtoopalvelus ja liturgia, Kristuksen syntymän aatto

LAPUA

Pyhittäjä Serafim Sarovilaisen rukoushuone

Koulukatu 7

Isännöitsijä Hannu Korkeamäki
p. (06) 437 6936

Su 19.09. klo 10 Liturgia
Su 31.10. klo 10 Liturgia
Su 21.11. klo 10 Liturgia
Su 12.12. klo 10 Liturgia
Su 26.12. klo 10 Liturgia, Jumalansynnyttäjän juhla, 2. joulupäivä

Halsua

Ev. lut. srk:n seurakuntakoti (kirkonkylässä, kirkon vieressä)

Ke 22.09. klo 10 Liturgia

Kauhajoki

Ev. lut seurakunnan virastotalon kokoushuone

Kyntäjantie 1

Su 12.09. klo 10 Liturgia
Su 7.11. klo 10 Liturgia

Seinäjäki

Seinäjoen ev.lut. seurakunnan seurakuntasali

Alakuljunkatu 2

Su 10.10. klo 10 Liturgia
Su 28.11. klo 10 Liturgia

Toholampi

Ev.lut srk:n seurakuntakoti

Lampintie 7

La 11.12. klo 10 Liturgia

Veteli

Honkakappeli Vetelin Tunkkarissa

Emäntäkouluntie 51

Su 12.9. klo 10 Liturgia

Närpes

Närpes kyrka (Närpiön kirkko)

Sö 26.09. klo 10 Liturgi (på slaviska, svenska och serbiska, Литургия на славянском, шведском и сербском языках, Литургија на славјанском, шведском и српском језику)

Kristiinankaupunki

Svenska församlingshemmet

Västra Långgatan 29

Su 17.10. klo 10 Liturgia

LAPIN SEURAKUNTA

Ounasvaarantie 16, 96400 Rovaniemi. Puh: (016) 312 361, email: lappi@ort.fi
Kanslia avoinna ti 10-14. Kanslian puhelinpäivystys: Ma-pe 9-15. Virkatodistustilaukset sähköpostitse kanslian ollessa suljettuna.
Kirkkoherra Viatcheslav (Slava) Skopets, p. 0400 178 744
Kanttori Kai Tulehmo, p. 040 8131265
Matkapappi Kauko Makkonen, p. 0400 294 849
Matkakanttori Erkki Lumisalmi, p. 0400 396 326

ROVANIEMI

Pyhän Apostoli Andreuksen kirkko

Ounasvaarantie 16

Isännöitsijä Leena Aura
p. 040 7597029

La 4.9. klo 18 Vigilia
Su 5.9. klo 10 Liturgia, kerhokauden avajaiset
Ma 6.9. klo 18 Ehtoopalvelus, Lähetyspiiri
Ti 7.9. klo 18 Vigilia, ortodoksiakerho
Ke 8.9. klo 10 Liturgia, Jumalänäidin syntymäjuhla
La 11.9. klo 18 Vigilia
Su 12.9. klo 10 Liturgia
Ma 13.9. klo 18 Vigilia
Ti 14.9. klo 10 Liturgia, ristin ylentämisen juhla
La 18.9. klo 18 Vigilia
Su 19.9. klo 10 Liturgia
La 25.9. klo 18 Ehtoopalvelus
La 2.10. klo 18 Vigilia
Su 3.10. klo 10 Liturgia
Ti 5.10. klo 10 Liturgia, koululaiset
Ke 6.10. klo 18 Ehtoopalvelus, ortodoksiakerho
La 9.10. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 10.10. klo 10 Hetkipalvelus
La 16.10. klo 18 Vigilia
Su 17.10. klo 10 Liturgia
La 23.10 klo 10 Liturgia, vainajien muisto
La 23.10. klo 18 Vigilia
Su 24.10. klo 10 Liturgia

Seurakuntakalenteri elo-, syys-, loka-, marras- ja joulukuussa 2010

La 30.10. klo 18 Vigilia
 Su 31.10. klo 10 Liturgia
 Ke 3.11. klo 18 Ehtoopalvelus, ortodoksiakerho
 La 6.11. klo 10 Liturgia, Karjalan valistajien juhla
 La 6.11. klo 18 Vigilia
 La 13.11. klo 18 Vigilia
 Su 14.11. klo 10 Liturgia
 La 20.11. klo 18 Vigilia
 Su 21.11. klo 10 Liturgia, Jumalansynnyttäjän temppeliintuomisen juhla
 Ma 29.11. klo 18 Ehtoopalvelus ja vedenpyhitys, pyhän apostolin Andreuksen juhla, kirkon praasniekka
 Ti 30.11. klo 10 Liturgia, kirkon praasniekka
 Ke 1.12. klo 18 Ehtoopalvelus, ortodoksiakerho
 La 4.12. klo 18 Vigilia
 Su 5.12. klo 10 Liturgia
 La 11.12. klo 18 Vigilia
 Su 12.12. klo 10 Liturgia, puurojuhla
 La 18.12. klo 18 Vigilia
 Su 19.12. klo 10 Liturgia
 Pe 24.12. klo 14 Ehtoopalvelus, Kristuksen syntymäjuhlan aatto
 La 25.12. klo 9 Aamupalvelus ja liturgia, Kristuksen syntymäjuhla
 Su 26.12. klo 10 Liturgia

Kemijärvi

Kemijärven ev.lut. seurakunnan kerhotalo (entinen pappila)

7.11. Liturgia

Sodankylä

Sodankylän ev.lut. seurakuntatalon kappeli

Su 26.9. Liturgia

IVALO

Pyhän Nikolaoksen kirkko Rantatie 22

Isännöitsijä Aulikki Lumisalmi
 p. (016) 661657

Ti 7.9. klo 18 Vigilia
 Ke 8.9. klo 10 Liturgia, Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian syntymä
 La 18.9. klo 18 Vigilia
 Su 19.9. klo 10 Liturgia
 To 30.9. klo 18 Vigilia
 Pe 1.10. klo 10 Liturgia, Jumalansynnyttäjän suojelus
 La 23.10. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 24.10. klo 10 Hetkipalvelus
 Ti 26.10. klo 10 Liturgia, koululaisjumalanpalvelus
 Pe 5.11. klo 18 Vigilia
 La 6.11. klo 10 Liturgia, Karjalanvalistajien yhteinen juhla
 La 13.11. klo 18 Vigilia
 Su 14.11. klo 10 Liturgia
 Su 5.12. klo 18 Vigilia
 Ma 6.12. klo 10 Vedenpyhitys,

liturgia, praasniekka
 La 18.12. klo 18 Vigilia
 Su 19.12. klo 10 Liturgia
 Pe 24.12. klo 16 Ehtoopalvelus, jouluaatto
 Pe 31.12. klo 18 Rukoushetki, uuden vuoden aatto

MÄNNIKÖN PALVELUKOTI

Männiköntie 4, Ivalo

La 18.9. klo 10 Liturgia
 La 30.10. klo 10 Liturgia
 La 27.11. klo 10 Liturgia
 La 18.12. klo 10 Liturgia

SEVETTIJÄRVI

Pyhittäjä Trifon Petsamolaisen kirkko

Sevettijärventie 9065

Isännöitsijä Uljaana Kiviniemi
 p. 040 7167653

Ma 13.9. klo 18 Vigilia
 Ti 14.9. klo 10 Liturgia, Kunnallisen ja eläväsitekevän istin löytäminen, koululaisjumalanpalvelus
 La 30.10. klo 18 Vigilia
 Su 31.10. klo 10 Liturgia
 La 20.11. klo 18 Vigilia
 Su 21.11. klo 10 Liturgia, Jumalansynnyttäjän temppeliintuominen
 La 4.12. klo 18 Vigilia
 Su 5.12. klo 10 Liturgia
 Ti 13.12. klo 18 Vigilia
 Ke 14.12. klo 10 Vedenpyhitys ja liturgia, praasniekka
 Su 26.12. klo 10 Liturgia, toinen joulupäivä

NELLIM

Pyhän Kolminaisuuden ja pyhittäjä Trifon Petsamolaisen kirkko

Siikajärventie 64

Isännöitsijä Helena Määttä
 p. 040 7538427

La 11.9. klo 18 Vigilia
 Su 12.9. klo 10 Liturgia
 La 2.10. klo 18 Vigilia
 Su 3.10. klo 10 Liturgia
 La 16.10. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 17.10. klo 10 Hetkipalvelus
 La 6.11. klo 18 Vigilia
 Su 7.11. klo 10 Liturgia
 La 27.11. klo 18 Vigilia
 Su 28.11. klo 10 Liturgia
 La 11.12. klo 18 Vigilia
 Su 12.12. klo 10 Liturgia
 La 25.12. klo 10 Aamupalvelus ja liturgia, Herramme Jeesuksen Kristuksen syntymä

KEVÄJÄRVI

Pyhien Boriksen ja Glebin tsasouna

Isännöitsijä Mikko Rantala
 p. 0400 308 950

La 4.9. klo 18 Vigilia
 Su 5.9. klo 10 Liturgia

Pe 24.12. klo 14.30 Ehtoopalvelus, jouluaatto

Seurakuntatoimintaa

Kirkkokuoro

Kirkkokuoroharjoitukset torstaisin klo 18.00 seurakuntailoissa (Valtakatu 38 A 12).
 Syyskauden aloitusharjoitukset pidetään 2.9. Kaikkia kirkkokuorosta kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä seurakunnan kanttoriin Kai Tulehmoon (040 8131265).

Lähetyspiiri

Lapin ortodoksisen seurakunnan Lähetyspiirin syystalven kokoontumisen ajat 6.9., 4.10., 1.11., 13.12. klo 18.30. Kaikki ortodoksisesta lähetystyöstä kiinnostuneet ovat tervetulleita! Lähetyspiirin puheenjohtaja isä Slava Skopets (0400 178744).

Lastenkerho

Syystalven lasten kerhon avauskerta pidetään sunnuntaina 6.9. klo 10.30 alkaen. Kerho alkaa kirkossa liturgialla. Kirkon jälkeen kerholaiset ja vanhemmat menevät katsomaan Murmanskin nukketheateria Polyankaa Wiljamissa, joka alkaa klo 13 (kesto 25 min). Kaikki 3-8v. seurakuntalaiset ovat tervetulleita kerhon toimintaan! Lisää tietoja Maaret Karttunen (040 5359497).

Ortodoksia-kerho

Tule syventämään tietämystäsi ortodoksisen kirkon elämästä. Ortodoksia-kerho on tarkoitettu kaikille ortodoksisesta teologiasta kiinnostuneille. Kerho pidetään kerran kuussa keskiviikkoisin seurakunnan tiloissa (Valtakatu 38 A 12, Rovaniemi). Kerho alkaa klo 18 ehtoopalveluksella. Kerhon kausi puolestaan aloitetaan poikkeuksellisesti tiistaina 7.9. p. Andreuksen kirkossa (Ounasvaarantie 16, Rovaniemi) klo 18 toimitettavalla vigilialla. Syystalven kokoontumisen ajat: 7.9., 6.10., 3.11., 1.12. Lisätietoja isä Slava Skopets (0400 178744).

Tiistaiseura

Lisätietoja: puheenjohtaja Inkeri Peuna, p. 040 0138051

Diakoniatoimikunta

Lisätietoja puheenjohtaja Kerttu Junnonen, p. 050 3556580

Naisten piiri

Lisätietoja: puheenjohtaja Kerttu Junnonen, p. 050 3556580

Ikonimaalauspiiri

Lisätietoja:
 Rovaniemen alue; Raili Arstila, p. 040 7714608
 Kemijärven alue; Ritva Imporanta, p. 0400 193650

Tapahtumat

Rovaniemi -viikko

Lapin ortodoksinen seurakunta osallistuu Rovaniemi -viikon tapahtumaan ma 6.9. klo 15-18.30. Ohjelmassa on kirkon esittely ja kahvitarjoilua klo 15 alkaen, klo 18.00 rukoushetki.

Pyhän apostoli Andreuksen kirkon vuosijuhla Rovaniemellä

Ohjelma:

Ma 29.11.
 klo 18.00 Ehtoopalvelus ja vedenpyhitys
 klo 19.00 Juhla

Ti 30.11.
 klo 10.00 Liturgia

Lomat

Kirkkoherra vuosilomalla 18.-24.10.
 Matkapappi vuosilomalla 4.-17.10.
 Matkakanttori vuosilomalla 23.-29.9. ja 4.-13.10.

Virkatodistukset Oulun, Kiuruveden ja Vaasan seurakuntien osalta

Virkatodistukset tilataan Oulun ort seurakunnasta 19.9.2010 asti ma-pe klo 9-12 puh. 044 511 5741 tai oulu@ort.fi.

20.9.2010 alkaen virkatodistukset ja sukuselvitykset tilataan suoraan Ortodoksisen kirkon keskusrekisteristä puh. 0206 100 203 ma-pe klo 9-15 tai e-mail: keskusrekisteri@ort.fi .

Kajaanin ja Lapin seurakunnat ovat siirtäneet vastaavat toiminnot keskusrekisteriin jo aikaisemmin tänä vuonna.

Seuraavan numeron

**PÄIVITETYT
TIEDOT**

toimitussihteerille viimeistään

tiistaina 30.11. 2010

Seurakuntien kerhoja, kuoroja, tiistaiseuroja yms. syksyllä 2010

Oulun seurakunnan lapsi- ja nuorisotoimintaa syksyllä 2010

Äiti-lapsikerho

Seurakunnan äiti-lapsikerho kokoontuu joka torstai 9.9.2010 alkaen klo 10-12. Kerho on tarkoitettu 0-3-vuotiaille vauvoille ja lapsille sekä heidän vanhemmilleen. Kerhossa jutellaan mukavia, lauleskellaan ja leikitään.

Kerhon alussa on pieni hartaushetki, jonka jälkeen on tarjolla kahvia/teetä sekä leipää ja keksiä. Omia eväitä voi ottaa mukaan. Tervetuloa!

Kirkkokerho

On tarkoitettu 3-6v. lapsille ja se kokoontuu sunnuntaisin liturgian aikana klo 10-10.45, 19.9.2010 alkaen. Kerhon jälkeen lapset voivat osallistua vanhempiensa kanssa yhdessä pyhään ehtoolliseen kirkossa.

Lastenkerho

Seurakunnan lastenkerho kokoontuu lauantaisin klo 13-14.30 18.9.2010 alkaen. Lastenkerho on tarkoitettu ala-asteikäisille. Kerhossa tutustutaan ortodoksisuuteen, askarrellaan ja leikitään.

Nuortenkerho

Seurakunnan nuortenkerho on tarkoitettu 13.-18v. ja se kokoontuu torstaisin klo 18-20 16.9 alkaen. Kerhossa keskustellaan, pelaillaan ja tehdään mukavia asioita yhdessä.

Toimintaa aikuisille Oulussa

Ortodoksisuus tutuksi

Tule tutustumaan ortodoksisen uskon peruskäsitteisiin. Opetus on aikuisopetusta. Opetus tapahtuu seurakuntakeskuksessa (kerhohuone 1) sunnuntaisin 12.9. alkaen klo 16-17.30.

Katedraalikuoro

Katedraalikuoro aloittaa harjoituksensa keskiviikkona 8. syyskuuta seurakuntakeskuksen salissa.

Harjoitukset alkavat klo 18 ehtoopalveluksella jonka jälkeen siirrymme saliin harjoittelemaan. Kaikki vanhat ja uudet laulajat ovat tervetulleita. Uusia laulajia pyydän ottamaan ensin kanttoriin yhteyttä.

Seurakuntakeskuksen osoite on Torikatu 74, Oulu.

Lisätietoja antaa kanttori Laura Aho 044 5115 743 / laura.aho@ort.fi

Kudo nuttu etiopialaiselle vauvalle

Etiopiassa, Airan sairaalassa, otetaan vastaan vauvoille ja erityisesti keskosvauvoille kudottuja villanuttuja. Suomen evankelisluterilaisen kansanlähetyksen lähetystyöntekijä Pirkko Tuppuraisen käynnistämässä nuttuprojektissa on mukana tuhansia neulojia, ja helmikuussa Etiopiaan lähetettiin jo kymmenestuhannes pikkuinen nuttu. Sairaalsyntyneet lapset saavat nutun mukaansa kotiin, ja nutut ovat houkutelleet yhä useampia etiopialaisia naisia synnyttämään sairaalaan kotisyntyneen sijaan.

Mustan Leijonan sairaalassa syntyy 500 lasta kuukaudessa. Se on yksi Addis Abeban seitsemästä synnytyssairaalasta. Nuttujen tarve sairaaloissa jatkuu – tule sinäkin mukaan neulomaan! Nutun ohjeen löydät alta. Jos innostut tekemään nuttuja oikein monta, voit lähettää nutut alempana olevaan osoitteeseen, suoraan Etiopiaan. Voit myös lähettää tai tuoda ne osoitteeseen: Oulun ort srk, Torikatu 74, 90120 Oulu. Teemme sitten yhteispaketin Etiopiaan. Lähetä/tuo nutut seurakuntaan joulukuun loppuun mennessä.

Edullisin tapa postittaa Etiopiaan on lähettää

Economy-postissa puolen kilon, kilon tai kahden kilon pakettina. Kahden kilon pussiin mahtuu 24 nuttua, ja postitushinta on 23,10 euroa.

Lähetystyöntekijä Pirkko Tuppurainen tahtoo pitää lukua lähetetyistä nutuista. Jos lähetät nutut itse suoraan Etiopiaan ilmoita hänelle kortilla tai sähköpostilla monta nuttua olet lähettänyt. Seurakuntaan lähetetyt nutut ilmoitetaan yhteisesti: Pirkko Tuppurainen, Kärmemäentie 5, 27500 Kauttua pirkko.tuppurainen@sekl.fi

Työn iloa!

Lisätietoja nuoriso- ja diakoniatyöntekijältä Petri Aholta: 044 5115 744 / petri.aho@ort.fi tai kanttori Laura Aholta: 044 5115 743 / laura.aho@ort.fi

Nuttu etiopialaiselle vauvalle (Pirkko Tuppuraisen ohje)

- Luodaan 70 silmukkaa.
- Kudotaan kaksi oikein kaksi nurin yhteensä 22 cm.
- Sen jälkeen kudotaan aina oikein neulosta 24 silmukalla, kaksi oikein kaksi nurin 22 silmukalla ja aina oikein 24 silmukalla yht. 3 cm
- Kolmen sentin jälkeen päätetään keskimäiset 22 silmukkaa ja kudotaan kumpikin olka erikseen aina oikein neuletta, noin kolme senttiä etukappaletta + kolme senttiä takakappaletta.
- Seuraavalla kerroksella 24 s oikein ja sen jälkeen luodaan 22 uutta silmukkaa keskelle ja taas kudotaan 24 s oikein.
- Seuraavilla kerroksilla 24 silmukkaa aina oikein, 22 silmukkaa kaksi oikein kaksi nurin ja 24 silmukkaa aina oikein, yhteensä 3 cm.
- Sitten siirrytään kokonaan takaisin kaksi oikein kaksi nurin neuleeseen, jota tehdään taas 22 cm.
- Tuloksena on siis pitkä pätkä, jossa nelikulmainen pääaukko keskellä.

Retki Vihannin tsasonan praasniekkajuhlaan 1.10.2010

Oulun ortodoksisen seurakunnan diakoniatoumikunta järjestää retken Vihantiin, Jumalanäidin suojeluksen rukoushuoneen praasniekka juhlaan 1.10.2010. Retken hinta on Kemistä 15€ ja Haukiputaalta ja Oulusta 10€. Hinta sisältää edestakaiset matkat.

Ilmoittautumiset diakoniatyöntekijä Petri Aholle 6.9.2010 alkaen puh. 044 5115 744.

Paikkoja retkelle on rajoitusti ja ne täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä.

Lähtö: Kemistä ort. kirkolta klo 6.45 ja Oulusta n. klo 8.30. Paluu Vihannista juhlan jälkeen.

Kokkola

Kirkkokuoro

Kokkolan ortodoksinen kirkkokuoro harjoittelee rukoushuoneella keskiviikkoisin akatistoksen jälkeen 18:00-19:30. Laulamme suomeksi ja slaaviksi. Kuoroharjoituksen jälkeen jatkuu keväällä alkanut Musiikin teorian alkeisryhmä. Ensimmäinen kokoontuminen 1.9. Tervetuloa mukaan sekä vanhat että uudet laulajat! Lisätietoja: kanttori Marita Sjöberg, puh. 045-266 23 51

Lasten kirkkomusiikki-kerho

Lasten kirkkomusiikkikerho (suomi, svenska) kokoontuu Pietarsaaren tsasounalla sunnuntaisin liturgioiden jälkeen (klo 13.00-14.00). Tervetuloa! Lisätietoja: kanttori Marita Sjöberg, puh. 045-266 23 51

Kiinnostaako lapsityö?

Etsitään vetäjää Kokkolaan sunnuntailiturgioiden aikana kokoontuvalle lastenkerholle.

Lisätietoja: kanttori Marita Sjöberg, puh. 045-266 23 51

Kokkolan venäjänkielinen ortodoksiakerho

Русскоязычный православный кружок «Вера, Надежда и Любовь»

собирается в православной часовне г. Кокколы (Катариинанкату 3) по вторникам 21.9, 19.10, 23.11, и 14.12. в 18 ч..

Tiistaiseurat

Oulun tiistaiseuran kokoontumiset syyskaudella 2010

7.9.2010 kokoonnutaan klo 17.00 ja siitä eteenpäin klo 17.30. Kokoontumiset ovat tiistaisin Oulun ortodoksisessa seurakuntasalissa, Torikatu 74.

07.09.2010
21.09.2010
05.10.2010
19.10.2010
02.11.2010
16.11.2010
30.11.2010
14.12.2010

Kokoontumisajat vuorottelevat Oulun karjalaseuran kokoontumisten kanssa.

Kiuruveden tiistaiseura

Kiuruveden tiistaiseura kokoontuu tiistaisin klo 17.30 Kiuruveden ortodoksisessa seurakuntasalissa, Niemistenkatu 6:

21.9.
12.10.
2.11.
23.11.
14.12.

Tervetuloa.

Kirkko televisiossa

Sunnuntai 19.9. klo 10-12 Ortodoksinen liturgia, Kristuksen kirkastumisen kirkko, Uusi Valamo

Ortodoksiset
hartaudet
Yle radio 1

Aamuhartaus klo 6.15
ja 7.50

La 11.9. Arkkimandriitta
Sergei, Valamon luostari

La 2.10. Piispa Arseni,
Kuopio

La 23.10. Kirkkoherra Mark-
ku Salminen, Helsinki

La 20.11. Pastori Mikko
Sidoroff, Joensuu

La 11.12. Nunna Kristoduli,
Lintulan luostari

Iltahartaus klo 18.50

Ti 21.9. Pastori Sergius
Colliander, Kellokoski

Ti 16.11. Pastori Timo
Hirvonen, Kuopio

Ti 21.12. Metropoliitta
Ambrosius, Helsinki

Ortodoksiset
jumalan-
palvelukset
Yle radio 1

Su 29.8. klo 11 Liturgia, pyhän
Johannes Kastajan kirkko,
Polvijärvi

Su 12.9. klo 11 Liturgia, pyhän
Aleksanteri Nevskin ja Johan-
nes Krysostomoksen kirkko,
Hämeenlinna

Su 26.9. klo 11 Liturgia, pyhän
apostoli Jaakobin ja Herran
äidinäidin Annan kirkko, Kau-
nisiemi

Su 10.10. klo 11 Liturgia, Ju-
malanäidin suojeluksen kirkko,
Lappeenranta

Su 24.10. klo 11 Liturgia, pyhän
marttyrikeisarinna Aleksan-
dran kirkko, Turku

Su 7.11. klo 11 Liturgia, Kristuk-
sen ylösnousemuksen kirkko,
Jyväskylä

Ekumeeniset talkoot Muhoksen kalmistossa

Heinäkuun alkupuolella pidettiin talkoot Muhoksen ortodoksisella kalmoimaalla. Mukana oli tusinan verran tomeria talkoolaisia. Työtä tehtiin ekumeenisessa hengessä, sillä mukana oli myös luterilaisia kristittyjä.

Talkoissa oli ortodoksinen seurakunta hyvin edustettuna, sillä isä *Bogdan Grosu* ja kanttori *Laura Aho* lapsineen näyttivät esimerkkiä osallistumalla talkoisiin. Hautausmaata siistittiin kaatomalla muutama suuri mänty ja harventamalla pienempää puustoa. Lisäksi maalattiin alueella oleva työkaluvaja, jonka kattohuopa oli vaihdettu muutamaa päivää aikaisemmin. Isä Tapani viimeisteli alueen keskelle

pystytetyn ja talkootyönä tehdyn puuristin jalustan.

Talkoiden päätteeksi isä Bogdan piti Lauran avustamana litanian kalmistoissa lepäävien ortodoksisten vainajien muistolle. Stuarostu Seijan puuhaamat ja Tiistaiseuran kustantamat päätöskahvit sekä sämpylät maistuivat puuhakkaalle talkooväelle.

Muhoksen Tiistaiseura ja Karjalaseura kustansivat yhdessä varastorakennuksen saneeraukseen tarvittavan kattohuovan sekä maalin. Tillman Oy lahjoitti räystäslaudoitukseen uusittavan puutavaran.

Suuret passibot ruadohomuristittysil da materjualoin lahjoittajil.

Pertti Marttinen

Kajaanin ortodoksisen seurakunnan lakisääteinen tarkastus pe-su 17.-19.9.2010

Poimintoja ohjelmasta:

Perjantai 17.9.

Klo 10 Alkajaisrukoushetki Kajaanin Kristuksen kirkastumisen kirkossa

Klo 14 Metropoliitta Panteleimonin esitelmä ort. kirkon maahanmuuttajatyöstä Kainuun opistossa Mieslahdessa

Lauantai 18.9.

Klo 9 Ortodoksisten opettajien hiippakunnallinen tapahtuma seurakuntasalissa. Aiheina uskonnonopetuksen nykypäivän tilanne ja yhdysluokkaopetus

Klo 16 Luottamushenkilöiden ja seurakunnan työntekijöiden kokous seurakuntasalissa

Klo 18 Vigilia kirkossa

Sunnuntai 19.9.

Klo 10 Liturgia, jonka yhteydessä papiksi vihkiminen

Klo 11.30 Seurakunnakokous kirkossa

Klo 12.30 Yhteinen lounas seurakuntasalissa

Oulun seurakunnan raamattupiiri

Syyskuun lopussa Oulun seurakunnan raamattupiiri jatkaa toimintaansa. Tutustumme ryhmässä Johanneksen evankeliumiin pohtien, keskustellen ja opiskellen sen opetuksia kirkon tradition valossa. Piiri on tarkoitettu kaikenikäisille Raamatusta kiinnostuneille. Mukaan tarvitset Raamatun ja muistiinpanovälineet. Piiri kokoontuu 28.9.2010 alkaen, joka toinen tiistai klo 18.00 Oulun ortodoksisessa seurakuntakeskuksessa, Torikatu 74, kerhohuone 1. Raamattupiiriä vetää teologian opiskelija, hiippakuntasihteeri Jukka Mäntymäki. Lisätietoja löytyy Oulun seurakunnan nettisivuilta.

Rovasti Seppo Ervasti Oulun seurakunta- salissa 10.10. klo 12

Historioitsija, opettaja ja rovasti Seppo Ervasti saapuu Oulun miestenpiirin kutsumana pitämään yleisöluentoa sunnuntaina 10.10. Kuusamon vanhauskoisista munkeista. Hän kertoo myös 1920-luvulla Kuusamossa olleesta isä Simeon Musovskin pakolaisseurakunnasta.

Esitelmä pidetään liturgian jälkeen klo 12 Oulun seurakuntasalissa, Torikatu 74.

Tervetuloa kuulemaan esitelmää lähialueittemme kirkollisesta historiasta.

Iloitse Morsian,
aviotatuntematon!

Veisuja
Jumalanäidille

Ortodoksinen
sävelhartaus

sunnuntaina
24.10.2010 kello 19
Oulun Pyhän
Kolminaisuuden
katedraalissa
(Torikatu 74)

Kiitos

Lämpimät kiitokset kaikille teille, jotka muistitte minua merkkipäivänäni 29.6.2010.

Kanttori Kai tulehmo
Rovaniemi

Paimen-Sanomien

Julkaisija:

Oulun ortodoksisen hiippakunnan seurakunnat / Paimen-Sanomien ry

Päätoimittaja:

Metropoliitta Panteleimon

P. 020 610 0250, fax. 020 610 0251, sähköposti: oulun.hiippakunta@ort.fi

Toimitussihteeri:

Marko Patronen

Nummikatu 30 B 16, 90100 OULU

P. 050 329 5355, fax. 020 610 0251, sähköposti: marko.patronen@ort.fi

Lehden osoitteenmuutokset ja tilaukset:

SEURAKUNTALAISTEN osoitteenmuutokset ja tilaukset omaan seurakuntaan

MUUT osoitteenmuutokset ja tilaukset Oulun ortodoksisen hiippakuntaan, p. 020 610 0250, oulun.hiippakunta@ort.fi

Ilmoitukset ja tilaushinnat:

- ilmoitushinta 0,85€ / pmm

- tilaushinta 12€ / vuosi muille kuin seurakuntien jäsenille

- tilaajamaksut suoraan tilille: 110750-1106102,

mukaan maininta "Paimen-Sanomien"

Pankki: Nordea 110750 - 1106102

Paino:

Joutsen Median Painotalo Oy, PL 52, 90101 OULU, p. 08 5370 011

Seuraavan numeron PS 5/10 aineisto toimitussihteerille viimeistään tiistaina 30.11.

marko.patronen@ort.fi

Seuraava numero ilmestyy
joulukuussa 2010